

**АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДРЯНОВО
2011-2013 Г.**

Ноември 2011 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДРЯНОВО 2006 – 2010 Г.....	8
I. АКТУАЛИЗИРАН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА.....	10
ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	10
СОЦИАЛНО–ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	13
БЕЗРАБОТИЦА И ЗАЕТОСТ.....	18
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ.....	22
СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ.....	24
ОБРАЗОВАНИЕ.....	26
ДЕТСКИ ЗАВЕДЕНИЯ.....	29
КУЛТУРА.....	29
СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ.....	31
ИКОНОМИКА.....	34
ТУРИЗЪМ.....	39
СЕЛСКО СТОПАНСТВО.....	43
ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	44
II. АКТУАЛИЗИРАН SWOT АНАЛИЗ.....	47
III. АКТУАЛИЗИРАНА СТРАТЕГИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ИНТЕГРИРАНО МЕСТНО РАЗВИТИЕ.....	49
3.1. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ.....	50
3.2. ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ.....	51
IV. АКТУАЛИЗИРАНА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА.....	57
V. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА.....	68
VI. ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.....	71
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ГРАФИКИТЕ, СХЕМИТЕ.....	74
ПРИЛОЖЕНИЕ - ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА.....	76

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта
АДИОПР - Актуализиран документ за изпълнение на ОПР
ВЕИ – възобновяеми енергийни източници
ГПСОВ - градски пречиствателни станции за отпадъчни води
ДМА – дълготрайни материални активи
ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“
ЕСФ – Европейски социален фонд
ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие
ЗРР – Закон за регионалното развитие
ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от
Структурните инструменти на Европейския съюз
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МО – Междинна оценка
МСП – малки и средни предприятия
НПО – неправителствени организации
НСИ – Национален статистически институт
ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“
ОП – Оперативна/и програма/и
ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПОС – Оперативна програма „Околна среда“
ОПР – Общински планове за развитие
ОПРР – Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОУ – основно училище
ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР – Програма за развитие на селските райони
ПСОВ - пречиствателни станции за отпадъчни води
СОУ – средно общообразователно училище
ТСБ – Териториално статистическо бюро
ЦДГ – Целодневна детска градина

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за развитие на община Дряново за периода 2006 - 2013 г. е основен, стратегически планов документ. Той е разработен от широк кръг специалисти от общината, обсъждан публично, с участието на външни експерти – партньори и приет на заседание на Общинския съвет в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие /ДВ, бр. 14 от 20 февруари 2004 г./ и допълненията към него от м. април 2005 г. При разработването на Плана са спазени насоките съдържащи се в Методическите указания на МРРБ за разработване на общински планове за развитие /от м. юни 2004 г./, както и изискванията на други нормативни документи свързани с местното самоуправление и регионалното развитие – Закона за устройство на територията /ДВ, бр. 1 от 2 януари 2001 г. изм. и доп., ДВ, бр. 41, 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20 от 2003 г., бр. 65 от 2003 г., бр. 65 от 22 юли 2003 г./, Законът за държавния кадастър и имотния регистър от 2001 г., Законът за опазване на околната среда /Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002 г., попр. ДВ бр.98 от 18 Октомври 2002 г./, както и стратегията за развитие на област Габрово /2005 г./ и Националната стратегия за регионално развитие на Р България /2005 г./. Тези планови и нормативни документи определят в значителна степен формата и финансово-ресурсния потенциал за развитието на община Дряново до 2013 г.

Общинският план за развитие на Дряново е съобразен с националната политика за регионалното развитие и бюджетните планове на Европейския съюз. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Основна функция на Общинския план за развитие е да съчетае местните инициативи с тези на областно и централно ниво, за да осигури мобилизиране и пълноценно използване на ресурсите на всички равнища.

Основните задачи на плана за развитие на община Дряново са:

- да дефинира стратегическите цели на общинското развитие за периода до 2013 г.;
- да очертае изпълнима стратегия за постигане на тези цели чрез определяне на основните приоритетни направления, мерки и проекти;
- да дефинира институционалното и финансово осигуряване на плана;
- да послужи за мобилизиране на собствените и привличане на външни ресурси за постигането на мотивираните цели;

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

- да въвлече всички заинтересовани страни към изпълнението на заложените мерки и така да разшири социалната основа на стратегическото планиране и демократизацията на управлението.

Планът има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия и фактори. Той очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината.

След приемането на Общинския план за развитие на община Дряново настъпват съществени изменения във вътрешната и външната нормативна и институционална среда, в която той следва да бъде изпълняван и отчитан.

От 1 януари 2007 г. България е пълноправен член на Европейския съюз (ЕС), което практически промени икономическите, политическите и международните условия за развитие на българските райони. В сферата на регионалното развитие и политика започнаха да се прилагат както националното, така и европейското законодателство. От същата дата стартира прилагането на новата кохезионна политика, която определи нова рамка за развитие на районите в Европейския съюз. След приемането на Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г. и одобрението от Европейската комисия на българските Оперативни програми и Националния план за развитието на селските райони 2007 – 2013 г. изискванията към общините у нас придобиха нови реалности и те станаха бенефициенти на средства от различни източници.

През 2008 г. бяха приети промени в законодателството в областта на регионалното развитие, което постави нови изисквания по отношение на структурата и съдържанието на общинските планове за развитие.

Всички тези промени, настъпили след приемането на Планът за развитие на община Дряново са значителни и обуславят необходимостта от актуализация на документа с оглед осигуряване на адекватност, съответствие с новите условия и постигане на поставените цели.

Настоящата актуализация на Общинския план за развитие на община Дряново 2006 - 2013 г. е разработена за остатъка от периода на неговото действие 2011 - 2013 г.

Съгласно чл.38(1) от ППЗРР Общинският план за развитие се актуализира:

1. При съществени промени на икономическите и социалните условия на Общината;
2. В съответствие с актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие;

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

3. В резултат на промени в свързаното национално законодателство и законодателството на ЕС;
4. При съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на Общинския план за развитие;
5. На основата на междинната или последващата оценка.

Част от процеса по актуализация на ОПР е изготвянето на Доклад за Междинна оценка на ОПР 2007-2013 г. за периода 2007-2010 г., на основание чл. 91, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР).

Актуализираният документ за изпълнение на ОПР е в съответствие с Методическите указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие, одобрени от Министъра на регионалното развитие и благоустройството със Заповед № РД-02-14-844/20.05.2009 г., Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане. Следвани са предписанията и насоките за развитие, съдържащи се в основните планове и стратегически документи за региона - Областна стратегия за развитие на област Габрово 2005-2015 г., Регионален план за развитие на Северен централен район 2010-2013 г.

Едни от главните задачи на актуализацията на Общинския план за развитие на Дряново са анализ на последните тенденции в икономическите и социалните процеси, протичащи в периода след приемането на документа и засилване на стратегическата ориентация по отношение на общоевропейските цели за развитие, отразени в "Стратегически насоки за развитие на Общността", както и адаптиране към финансовите инструменти, които се прилагат в периода 2007-2013 г.

Актуализацията отчита изводите и препоръките от направената междинна оценка на съответствието, въздействието и приложимостта на общинския план за развитие. При подготовката на актуализирания документ са отчетени принципите на партньорството, равните възможности и устойчивото развитие. Направени са нужните проучвания и анализи, срещи и консултации за добиването на възможно най-актуалната и изчерпателна информация, нужна за актуализацията.

Актуализираният документ съдържа анализ на текущата ситуация в община Дряново в областите, в които са настъпили промени в периода от 2006 г. до 2010 г. Разработена е нова индикативна финансова таблица, която отчита възможностите за финансиране от фондовете на ЕС, както и финансовия капацитет на общината да участва със собствено финансиране. Разработени са индикатори за наблюдение, мониторинг и оценка и Програма за изпълнението на ОПР до 2013 г.

Актуализираният документ за изпълнение на общинския план за развитие на община Дряново 2011 – 2013 г. е съобразен и с възможностите, предлагани от

европейските фондове, Оперативните програми в България, както и с европейските планови и стратегически документи.

В процеса на актуализация на плана за развитие на община Дряново бяха проведени срещи с представители на всички заинтересовани страни, обхванати в него – общински съвет, представители на бизнеса и на неправителствения сектор.

Генералната стратегическа цел на ОПР Дряново е:

**„ДРЯНОВО – МЯСТО ЗА ИНВЕСТИЦИИ, СЪХРАНЕНИ ТРАДИЦИИ,
СИГУРНОСТ, РЕАЛИЗИРАНИ МЕЧТИ”**

Достигането на тази цел до 2013 г. е свързано с изпълнението на 4 приоритета, 12 специфични цели и 41 мерки, обхващащи всички сфери на общественно-икономическия живот.

При разработването на плана за развитие на община Дряново са приложени следните принципи:

- Интегрална и функционална оценка на общинските ресурси, като естествена основа за развитие на човешките ресурси и икономиката;
- Реализиране на функционална координация и съгласуваност между всички участници при формулиране на визията, приоритетите и мерките за развитие на община Дряново;
- Публичност на всички фази на плановия процес;
- Партньорство при разработването и изпълнението на плана.

В Плана са заложени дейности за мониторинг, оценка, контрол, публичност и прозрачност при неговото изпълнение.

Финансовото осигуряване на изпълнението на Плана се осъществява чрез средства от общинския бюджет, държавния бюджет и европейските фондове, в допълнение с частни капитали и други привлечени средства.

Планът за развитие на община Дряново е отворен планов документ. Законовите процедури предвиждат регулярно организирани процедури по неговото изпълнение и актуализация.

Актуализираният план за развитие на община Дряново съответства на Националната стратегическа референтна рамка; Оперативни програми: „Развитие на човешките ресурси”, „Регионално развитие”, „Околна среда” и „Административен капацитет”; Националната стратегия за регионално развитие; Актуализирания документ за изпълнение на регионалния план за развитие на Северен централен район 2010-2013 г., секторни и местни стратегии и планове в областта на околната среда, енергийната ефективност, ВЕИ и други.

ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДРЯНОВО 2006 – 2010 Г.

Междинната оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Дряново 2006-2013 г. показва следните резултати:

1. Община Дряново е постигнала добър напредък в изпълнението на ОПР за първите пет години от прилагането на документа.
2. В Община Дряново е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг и контрол. Документът е добре познат и се ползва активно от служителите на общинската администрация в ежедневната им работа.
3. Заложените в ОПР приоритети, цели и мерки звучат актуално и не следва да се променят генерално.
4. В изпълнение на ОПР за периода 2006-2010 г. община Дряново е инвестирала средства на обща стойност 38 961 922 лева.
5. Най-добро финансово изпълнение на етапа на МО на ОПР бележи **Приоритет 2, Цел 1: Осъвременяване на градоустройствената основа на населените места, модернизирание на инфраструктурата и сградния фонд.**
6. Най-видимият ефект и въздействие от прилагането на ОПР в община Дряново за периода 2006 - 2010 г. се получава от инвестициите в инфраструктурата – ремонт на улици и пътища, подобряване на ВиК и канализационни мрежи, обновяване и саниране на обществени сгради, благоустрояване, озеленяване и др.
7. За изпълнение на приоритетите и целите на ОПР община Дряново работи успешно както самостоятелно, така и в партньорство и сътрудничество с други общини, НПО и бизнеса. През последните години са реализирани проекти в условията на междуобщинско сътрудничество.

В резултат на проведената междинна оценка за изпълнение на ОПР - Дряново бяха набелязани следните препоръки:

1. ОПР да се актуализира за оставащия период на неговото действие до 2013 г. и да се изготви **Актуализиран документ за изпълнение на ОПР.**
2. **Визията, приоритетите, целите и мерките на ОПР** да се редактират и актуализират, за да се хармонизират с плановите и стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво и с актуализирания ОПР.
3. В актуализирания ОПР **да се включат индикатори за изпълнение** на приоритетите, целите и мерките, и там където е възможно, да се обвържат с измерения, които да

измерват количествено тенденциите в социално-икономическото развитие на общината.

4. Като приложение към актуализирания ОПР да се изготви **Програма за изпълнение на плана до 2013 г.**, в която целите да се обвържат с конкретни дейности, мерки, срокове и желани стойности по всички индикатори и показатели. В изготвянето на програмата да се включат НПО и бизнеса, които да подават информация за техните приоритетни проекти и дейности до 2013 г. и да ги съгласуват с целите на ОПР.
5. **Да се актуализира индикативната финансова таблица** на ОПР и да се включат оперативните програми, по които Община Дряново е бенефициент, като източници на средства за конкретни мерки, дейности и проекти.
6. **Да се търсят нови възможности за кандидатстване за финансиране на готовите проекти на общината**, с цел реализацията им до 2013 г.
7. **Да се популяризира ОПР** сред гражданите и да се насърчават бизнесът и НПО да участват в различни дейности и проекти, за да се повиши общият напредък по изпълнение на заложените цели и приоритети.
8. **Да се набележат мерки за по-активно използване** на формите на публично-частно партньорство за постигане целите на ОПР.
9. **Да се засили контрола** по изпълнението на ОПР от страна на Кмета на общината в оставащия период на неговото действие до 2013 г.

I. АКТУАЛИЗИРАН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

1.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Местоположение и граници

Община Дряново се намира в централния дял на Предбалкана с надморска височина от 180 до 640 м. Общината се намира в административна област Габрово. В общината са разположени гр. Дряново и 62 малки селища. Средищният град е лесно достъпен по основните транспортни връзки на Северна и Южна България: жп линията Русе – Подкова и магистралата Русе – Стара Загора. Общината е побратимена със следните градове и общини:

- Община Каварна, България;
- Община Бохолт, Белгия;
- Община Радовиш, Македония;
- Община Боргия, Италия;
- Община Рока Имперiale, Италия.

Релеф, климат и полезни изкопаеми

Релефът на Дряновска община е хълмист и нископланински, включващ в себе си северната нископланинска редица от моноклиналните ридове, разделени от надлъжните кулоарни долини на реките Дряновска, Андъка и Янтра. Преобладават склоновите равнини с наклон 10° – 15° . Хоризонталното разчленение на релефа варира от 1,5 до 3,0 км., а вертикалното 100 – 200 м. Формира се характерния инверсен тип релеф.

В територията на общината влиза платовидното възвишение Стражата, бронирано от долнокредните варовици: баремски, алпски, албски и е силно окарстено. Наред с повърхностния карст, представен от валози, въртопи, подземния карст е оформил група от пещерите: “Бачо Киро”, “Андъка” и “Поличките”. В Стражата се намира и най-високата точка – Минин чукар с надморска височина 704 м.

Дряновска река, заедно с притока си река Андъка, проломяват Страженското възвишение като образуват живописни, но трудно проходими проломи. Реката силно се всича в баремските варовици и формира скаровидната си долина. По нейното протежение върху двата бряга се разпростира гр. Дряново. Надморската височина на община Дряново, в посока север – юг се колебае от 180 до 640 м.

Град Дряново се характеризира с правоъгълната си конфигурация и е разположен по долината на река Дряновска. Надморската му височина е от 234 до 300 м.

Климатът е умерено-континентален, характеризиращ се със снежна, но не много студена зима и прохладно лято. Средната годишна температура е 10,0° – 10,5°С, а средната януарска температура е 1,3°С. Устойчивото задържане на отрицателните денонощни амплитуди продължава от 40 до 50 дни. Средната юлска температура е 21,9°С. Абсолютната максимална температура от 40°С е измерена през месец август.

Средната относителна влажност на въздуха е 75%, като най-високата е през януари - 83% и най-ниската през август - 63%.

Средните годишни валежи в района са 750 мм. През зимния период средния брой на дните със снежна покривка е между 55 – 65. Максимумът на валежите е през пролетта (първичен) от месец март до първата половина на месец юни и през есента (вторичен). Минимумът на валежите е през лятото и зимата. При южен вятър – фьон, снегът бързо се стопява, а оттичащите се води, заедно с пролетните валежи причиняват големи наводнения – реките Дряновска и Янтра излизат от коритата си. През лятото при издигането на настъпващите неустойчиви въздушни маси в Предбалкана са причина за развитието през лятото на мощна гръмотевично-дъждовна облачност, която поражда поройни валежи и градушка. Характера на летните валежи е причина за интензивните ерозионни процеси по обезлесените склонове и за прииждането на реките.

Преобладаващите ветрове в района на гр. Дряново са северозападните. Най-чести са през януари и февруари - 66% , а август - 34% . Независимо от това те не оказват съществено влияние за влошаване на климатичните условия, тъй като притежават малка скорост. През лятото и есента носители на влажен и хладен въздух от планината са южните, югоизточните и югозападните ветрове.

Общината е бедна на полезни изкопаеми. Съществуват няколко строителни кариери, предимно за камъни. В момента действаща е само една - в с. Скалско.

Поземлени и горски ресурси

Преобладаващо значение за района имат светлосивите горски почви, на места глинеевидни с относително по-голяма дебелина и по-голяма диференциация на механичния състав.

От общата площ на общината най-висок дял заемат земеделските територии, чиято площ възлиза на 146 867 дка. За вътрешното преразпределение на земеделските територии роля играят съвкупност от фактори, основните от които са общите икономически трудности, спецификата на района и промените, настъпващи в сферата на земеделието.

На следващо място по площ са горските територии – 79 869 дка. От състоянието на горските екосистеми до голяма степен зависят състоянието на въздуха,

противоерозионното състояние на почвите, биологичното разнообразие на района, местния климат.

Горите са съставени предимно от широколистни и смесени горски и храстови групи. Богато е разнообразието от дървесни видове, но тези, които заемат най-големи площи са: мизийски бук, дъб, габър, горун и акация, изграждащи чисти и смесени фитоценози, като в състава им участват още липа, клек и др. От иглолистните видове най-често срещани са бор и ела. Храстовата растителност е представена от драка, шипка, леска, глог, люляк, дрян и др.

Община Дряново се характеризира с висока степен на лесистост. Горските ресурси нямат промишлено значение. Основен проблем при стопанисването на горите остава незаконната сеч. Друг характерен за полупланинските райони проблем са ерозионните процеси.

Държавният горски фонд е с площ 50 381 дка, а частните гори – 29 570 дка.

Както при възстановяването на собствеността върху земеделските земи, така и при възстановяването на горите от горския фонд, се отчита тенденцията на многобройни разпокъсани парцели, с голям брой собственици. Това значително затруднява провеждането на каквито и да било лесоустройствени мероприятия.

По отношение на фауната регионът се характеризира с преобладаването на северноевропейски животински видове. От едрите бозайници се срещат благороден елен, сърна и дива свиня. Срещат се и някои хищници, като вълк, лисица, а от дребните - бялка, златка и язовец. Голямо е разнообразието на птици, влечуги и насекоми. В реките се срещат мряна, кефал, уклея, раци и др.

Води

През територията на Дряновската община преминават напречно реките Янтра и Дряновска. Вследствие на специфичните геолого-морфоложки и климатични особености, районът се отличава със сравнително по-голяма водност от останалите райони на Предбалкана - между 130 – 200 мм годишно. Пролетните дъждове и интензивното топене на снежната покривка по поречията на реките засилват тяхната поройност и ерозионните процеси. Средния годишен брой на приижданията е 40 – 50 дни.

Подземният отток на реките Дряновска и Янтра се увеличава в следствие на дренирането на водоносните карстови хоризонти. Карстовите форми формират подземната карстова хидрография. По-известни на територията на община Дряново са карстовите извори Андъка и Дряновски, които са разположени по левия бряг на река

Янтра и река Дряновска в близост до оста на Страженската синклинала на 11 м над речните води. Те отводняват Стражата.

1.2 СОЦИАЛНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Население

Административният център на общината е град Дряново. Общината се състои от 63 населени места — общинският център - гр. Дряново и 62 села. Общата площ на общината е 248 кв. км, което е около 11% от територията на област Габрово и около 1,4% от територията на Северен централен район.

Община Дряново граничи с общините Севлиево, Габрово, Трявна и Велико Търново.

Таблица 1: Основни данни за община Дряново и съседните общини

Район, област, община	Територия кв. км	Население брой 01.02.2011 г.
България	111 001.9	7 364 570
Северен централен район	17921.4	901 885
Област Габрово	2023	122 702
Община Севлиево	941	35 995
Община Трявна	254	11 754
Община Габрово	555	65 268
Община Велико Търново	883	88 670
Община Дряново	248	9 685

Източник: Национален статистически институт

Дряново е най-малката по територия и брой на населението сред съседните общини – 10 315 души към 31.12.2010 г. Най-голяма е община Велико Търново – 101 000 души. Гъстотата на населението е 35,74 души на кв. км - най-малка от съседните общини и значително по-малка от средните равнища за страната и за Северен централен район.

В община Дряново живее 8 % от населението на областта и 1.1 % от населението на Северен централен район.

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

Таблица 2: Население в община Дряново към 01.02.2011 г. по местоживееене, пол и възраст

Възраст	Общо			В градовете			В селата		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
ОБЩО	9685	4635	5050	7377	3542	3835	2308	1093	1215
0-4	336	164	172	279	139	140	57	25	32
5-9	322	160	162	271	131	140	51	29	22
10-14	348	184	164	296	155	141	52	29	23
15-19	417	229	188	338	175	163	79	54	25
20-24	443	225	218	373	184	189	70	41	29
25-29	441	241	200	373	199	174	68	42	26
30-34	519	280	239	426	232	194	93	48	45
35-39	589	307	282	487	258	229	102	49	53
40-44	680	355	325	567	297	270	113	58	55
45-49	630	337	293	503	260	243	127	77	50
50-54	700	339	361	552	271	281	148	68	80
55-59	757	365	392	589	288	301	168	77	91
60-64	1018	452	566	746	327	419	272	125	147
65-69	805	353	452	546	247	299	259	106	153
70-74	571	239	332	383	157	226	188	82	106
75-79	527	214	313	323	121	202	204	93	111
80-84	341	116	225	195	58	137	146	58	88
85 +	241	75	166	130	43	87	111	32	79

Източник: Национален статистически институт

Към 01.02.2011 г. населението на община Дряново е 9 685 души. От тях 4 635 са мъже и 5 050 са жени. В гр. Дряново живеят 7 377 души, или 76% от населението на общината. В селата живеят 2 308 души, или 24% от населението на общината.

Най-голям относителен дял във възрастовата структура на населението заемат лицата на възраст между 60 и 64 години – 1 018 души. Децата и младежите до 19 години са 1 423 души, а младите хора от 20 до 29 години – 884 души.

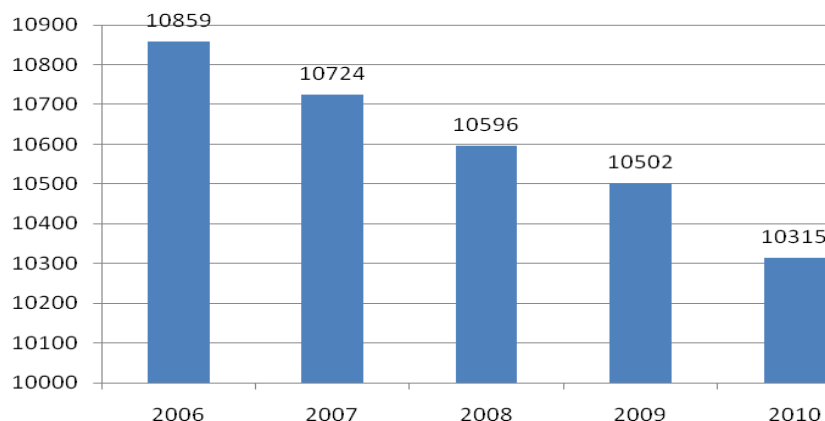
Таблица 3: Население в община Дряново за 2006 - 2010 г.

2006	2007	2008	2009	2010	2011
10859	10724	10596	10502	10315	9 685

Източник: Национален статистически институт

Динамиката на населението в община Дряново през последните години показва, макар и с малко, трайна тенденция на намаление. През последните 5 години се наблюдава постепенно, но постоянно намаляване на населението, като спадът спрямо 2006 г. е с 1 174 души, а намалението през 2011 спрямо 2010 г. е с 630 души.

Фиг. 1. Динамика на населението в община Дряново - 2006 – 2011 г.

Източник: Национален статистически институт

Относителният дял на жените в населението е по-голям от този на мъжете, като тази тенденция се запазва в градовете и селата. Към 2011 г. жените в община Дряново са с 415 повече от мъжете.

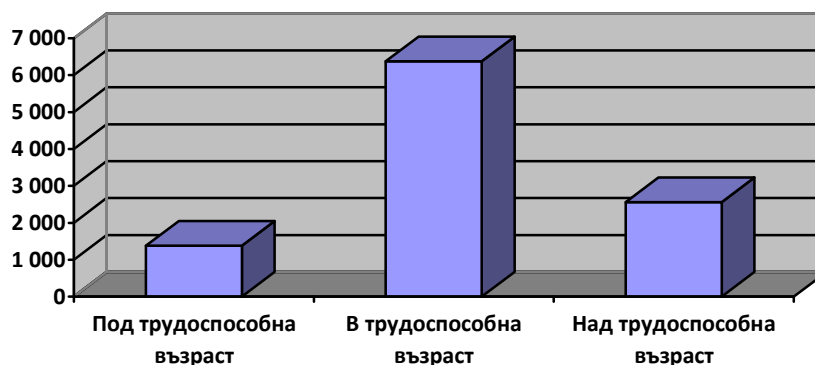
Таблица 4: Население на община Дряново към 2011 г. по местоживеење и пол

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Общо	10859	10724	10596	10502	10315	9685
в т.ч. жени	5658	5566	5510	5496	5397	5050
Градове	8192	8133	8066	8043	7892	7 377
в т.ч. жени	4266	4215	4191	4196	4120	3 835
Села	2667	2591	2530	2459	2423	2 308
в т.ч. жени	1392	1351	1319	1300	1277	1 215

Източник: Национален статистически институт за 2009 г.

Броят на младите хора и на хората в трудоспособна възраст в община Дряново през последните години намалява. Въпреки това структурата на населението по възрастови групи е по-благоприятна от средните стойности на показателя за страната и близка до тази на област Габрово и на Северен централен район.

Фиг. 2. Население под, в и над трудоспособна възраст в община Дряново – 2010 г.

Източник: Национален статистически институт

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

За периода 2006 - 2010 г. се очертава постепенно намаление на броя и дела на младите хора и на лицата в трудоспособна възраст. За периода 2006 - 2010 г. се очертава постепенно намаление на броя и дела на лицата в трудоспособна възраст в общината от 6 752 на 6 372 души. Лицата в трудоспособна възраст през 2010 г. съставляват 62% от населението на общината. Тенденцията е възрастовата структура на населението да продължи да се влошава, като броят на хората в над трудоспособна възраст да нарасне за сметка на тези в трудоспособна възраст.

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст в община Дряново - 2006 – 2010 г.

	2006			2007			2008			2009			2010		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
общо	10859	5201	5658	10724	5158	5566	10596	5086	5510	10502	5006	5496	10315	4918	5397
0-17 г.	1519	785	734	1472	762	710	1422	740	682	1398	714	684	1383	712	671
18-64 г.	6752	3337	3415	6663	3309	3354	6625	3294	3331	6572	3255	3317	6372	3166	3206
65+	2588	1079	1509	2589	1087	1502	2549	1052	1497	2532	1037	1495	2560	1040	1520

Източник: Национален статистически институт

Изводът, който се налага е, че населението на община Дряново бележи трайна, но все още слаба тенденция на застаряване. Икономически активните лица все още заемат значителен дял във възрастовата структура на населението – 3 206 души.

Таблица 6: Население на 15 и повече навършени години по икономическа активност, пол и възраст към 01.02.2011 г.

Възраст	Общо	Икономически активни			Икономически неактивни				
		общо	заети	безработни	общо	учащи	пенсионери	лица, заети само с домашни или семейни задължения	други
ДРЯНОВО	8679	4036	3450	586	4643	386	3599	323	335
15 - 19	417	50	22	28	367	331	4	11	21
20 - 24	443	309	233	76	134	48	9	47	30
25 - 29	441	351	279	72	90	5	12	37	36
30 - 34	519	405	333	72	114	..	25	46	42
35 - 39	589	501	448	53	88	..	25	24	38
40 - 44	680	568	503	65	112	-	36	37	39
45 - 49	630	506	452	54	124	-	53	30	41
50 - 54	700	537	470	67	163	-	105	27	31
55 - 59	757	504	443	61	253	-	181	37	35
60 - 64	1018	237	201	36	781	-	737	27	17
65+	2485	68	66	..	2417	-	2412	-	5
Мъже	4127	2191	1859	332	1936	212	1412	95	217
15 - 19	229	28	7	21	201	185	3	3	10
20 - 24	225	170	127	43	55	22	5	7	21
25 - 29	241	207	166	41	34	3	6	..	24
30 - 34	280	228	183	45	52	..	10	10	31

*Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.*

35 - 39	307	259	230	29	48	..	10	8	29
40 - 44	355	305	268	37	50	-	18	12	20
45 - 49	337	265	239	26	72	-	30	14	28
50 - 54	339	263	231	32	76	-	45	13	18
55 - 59	365	248	217	31	117	-	88	9	20
60 - 64	452	178	152	26	274	-	242	18	14
65+	997	40	39	..	957	-	955	-	..
Жени	4552	1845	1591	254	2707	174	2187	228	118
15 - 19	188	22	15	7	166	146	..	8	11
20 - 24	218	139	106	33	79	26	4	40	9
25 - 29	200	144	113	31	56	..	6	36	12
30 - 34	239	177	150	27	62	-	15	36	11
35 - 39	282	242	218	24	40	-	15	16	9
40 - 44	325	263	235	28	62	-	18	25	19
45 - 49	293	241	213	28	52	-	23	16	13
50 - 54	361	274	239	35	87	-	60	14	13
55 - 59	392	256	226	30	136	-	93	28	15
60 - 64	566	59	49	10	507	-	495	9	3
65+	1488	28	27	..	1460	-	1457	-	3

Източник: Национален статистически институт

Естественят прираст на населението на община Дряново е отрицателен, като бележи тенденция на увеличение с около 26% за изследвания период. Броят на живородените деца намалява през 2010 спрямо 2006 г. с 14 и спада до 73.

Таблица 7: Живородени, умрели, миграция, естествен прираст на населението на община Дряново - 2006-2010 г.

	2006	2007	2008	2009	2010
Раждаемост	87	63	89	83	73
Смъртност	220	229	229	220	241
Естествен прираст	-133	-166	-140	-137	-168
Заселени	232	238	231	271	276
Изселени	249	207	219	228	295
Механичен прираст	-17	31	12	43	-19
Средногодишно население	10934	10792	10660	10550	10408

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст в община Дряново варира в различните години, като нараства до 43 души през 2009 г., а за 2010 г. е -19.

Общият извод, който се налага, е, че от естествен и механичен прираст населението в общината от 2006 г. до 2010 г. е намаляло с 544 души.

Таблица 8: Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст

	2006	2007	2008	2009	2010
Раждаемост	8,0	5,8	8,3	7,9	7,0
Смъртност	20,1	21,2	21,5	20,9	23,2
Естествен прираст	-12,1	-15,4	-13,2	-13,0	-16,2

Източник: Национален статистически институт

Безработица и заетост

Безработицата в община Дряново е динамична през анализирания период, като до 2008 г. се наблюдава тенденция на спадане на нивото на регистрираните безработни лица, но през 2009 г. е налице сериозно увеличение, а през 2010 г. отново има спад. Като цяло безработицата в общината е сравнително ниска – 8.65% за 2010 г.

Таблица 9: Регистрирани безработни в бюрата по труда

Година	Общо	Равнище на безработица %
2006	552	10,45
2007	363	6,87
2008	384	7,27
2009	559	10,58
2010	457	8,65

Източник: Национален статистически институт

По коефициент на безработица през 2010 г. (8.65) община Дряново е с показатели с 2.0 пункта по-високи от средните за страната и близки до стойностите за Северен централен район – 8.4.

Броят на регистрираните безработни в община Дряново намалява през 2008 спрямо 2006 г. със 168 души, през 2009 г. се увеличава със 175 души, а през 2010 отново намалява със 102 души и достига 457 лица.

Броят на безработните през 2010 спрямо 2006 г. е с 95 души по-малко.

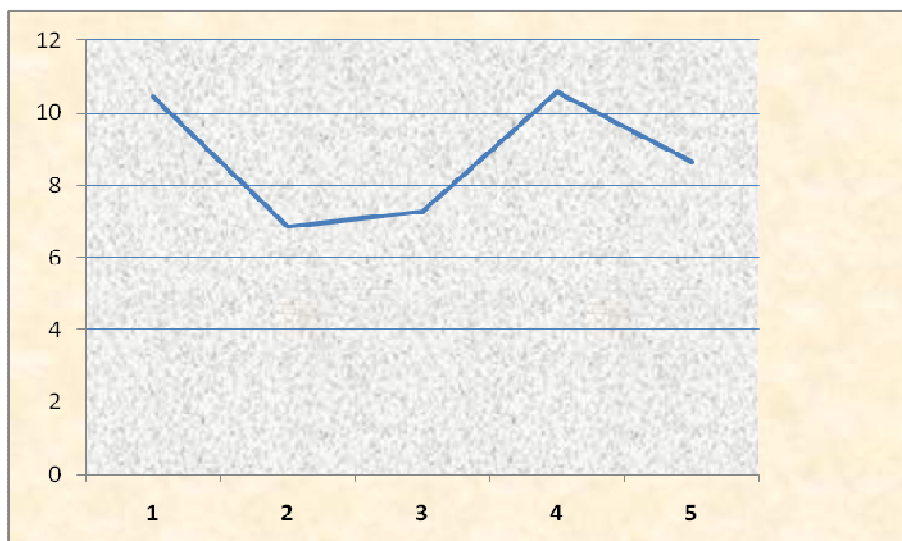
Фиг. 3. Динамика на безработицата в община Дряново по брой регистрирани лица

Източник: Национален статистически институт

Чрез провеждане на добра социална политика през 2011 г. се наблюдава намаляване броя на безработните на територията на община Дряново.

Фиг. 4. Динамика на средногодишното равнище на безработица в община Дряново

Източник: Национален статистически институт

За да се постигне по-стабилно снижаване на равнището на безработица в общината е необходимо да се предприемат действия за запазване и увеличаване на заетостта, повишаване пригодността за заетост и интегриране на неравнопоставените групи на пазара на труда.

Действията по отношение на намаляване на безработицата трябва да се реализират в две основни направления - превантивни (обучение на безработни и заети) и защитни – мерки, насърчаващи работодателите да наемат на работа лица в неравностойно положение. От голямо значение са превантивните действия, които целят хората, останали без работа, да не изпаднат в състояние на трайна безработица и оттам - до необходимостта от социално подпомагане. Важно условие за подобряване на качеството на упражнявания труд е повишаването на пригодността на работната сила за заетост чрез усъвършенстване на нейната квалификация и провеждането ѝ в съответствие с изменящите се изисквания на търсенето на труд в икономика, основана на знанията. Това ще доведе до повишаване на потенциала ѝ и ще създаде трайни предпоставки за устойчив икономически растеж.

Прилагането на превантивни и активни мерки на пазара на труда трябва да обхване всички социални групи с особена подкрепа за най-рисковите групи - дълготрайно безработните, младежите без трудов опит или без образование и професия, безработните с ниско или без образование и без квалификация, хората с увреждания. Борбата с безработицата изисква широкообхватни мерки за взаимна подкрепа на икономическата, социалната политика и политиката по заетостта. Инструмент на тази политика са

регионалните и местните програми за заетост, съобразени и с националните програми за заетост. От особено значение за ефективността и ефикасността на тези програми е привличането на местните организации на работодателите при изготвянето и реализацията на проекти в областта на пазара на труда и използване потенциала на работодателските организации и местния бизнес за оказване на консултантски, образователни и други услуги, свързани с дейностите по заетостта.

Икономическата криза се отразява и на средния годишен брой на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Дряново. За периода 2006 – 2008 г. броят на наетите лица по трудово и служебно правоотношение бележи увеличение и през 2008 г. достига до 2 776 души, но след това следва спад през 2009 г. и наетите лица намаляват със 162 души. Единствено наетите в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” бележат постоянен ръст през целия период.

Таблица 10: Наети лица по трудово и служебно правоотношение по отрасли

Отрасли	2006	2007
Общо	2650	2611
Селско, горско, ловно и рибно стопанство	31	30
Добивна промишленост	-	-
Преработваща промишленост	1280	1329
Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода	42	-
Строителство	49	63
Търговия и ремонт	209	229
Хотели и ресторанти	93	70
Транспорт и съобщения	177	164
Финансово посредничество	-	-
Операции с имущество и бизнес услуги	-	-
Държавно управление; задължително обществено осигуряване	141	108
Образование	239	218
Здравеопазване и социални дейности	233	222
Други дейности	147	130
	2008	2009
Общо	2776	2614
Селско, горско и рибно стопанство	44	48
Добивна промишленост	-	-
Преработваща промишленост	1421	1190
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	-	-
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-
Строителство	32	56
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	287	290
Транспорт, складиране и пощи	136	118
Хотелиерство и ресторантьорство	86	112
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	22	-
Финансово посредничество	-	-

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.

Операции с недвижими имоти	2	-
Професионални дейности и научни изследвания	4	4
Административни и спомагателни дейности	47	23
Държавно управление	107	147
Образование	199	198
Хуманно здравеопазване и социална работа	263	262
Култура, спорт и развлечения	3	16
Други дейности	54	94

Източник: Национален статистически институт

Средната годишна работна заплата в община Дряново нараства с 2 261 лева през 2009 спрямо 2006 г. Тенденцията на повишаване е постоянна. Средната годишна работна заплата за 2009 г. е 5 264 лв. Това е с 2 032 лева по-малко от средната годишна работна заплата в България – 7 296 лева.

Таблица 11: Средна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение

	Отрасли	2006	2007
A	Селско, ловно, горско и рибно стопанство	2349	2785
B	Добивна промишленост	-	-
C	Преработваща промишленост	2541	3062
D	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газ и вода	4980	..
E	Строителство	2767	3465
F	Търговия и ремонт	2356	2887
G	Хотели и ресторанти	2242	3077
H	Транспорт и съобщения	3716	4592
I	Финансово посредничество
J	Операции с недвижими имоти и бизнес услуги	..	3677
K	Държавно управление; задължително обществено осигуряване	4342	6393
L	Образование	4554	5347
M	Здравеопазване и социални дейности	3472	4049
N	Други дейности	2452	2817
	Общо:	3003	3589

	Отрасли	2008	2009
A	Селско, горско и рибно стопанство	2771	3375
B	Добивна промишленост	-	-
C	Преработваща промишленост	4383	5103
D	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
E	Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
F	Строителство	4591	3896
G	Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	3638	4392
H	Транспорт, складиране и пощи	7075	7149
I	Хотелиерство и ресторантьорство	3548	3368
J	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
K	Финансово посредничество

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.

L	Операции с недвижими имоти
M	Професионални дейности и научни изследвания	2971	4336
N	Административни и спомагателни дейности	2441	5329
O	Държавно управление	7536	7396
P	Образование	6748	7375
Q	Хуманно здравеопазване и социална работа	4433	5041
R	Култура, спорт и развлечения	1938	4282
S	Други дейности	4035	3738
	Общо:	4717	5264

Източник: Национален статистически институт

Здравеопазване

Осигуряването на достъп на населението до базисни здравни грижи, осъществявани в първичната медицинска помощ е първостепенна задача на всяка здравеопазна система. Независимо от заявените принципи на достъпност и равнопоставеност на здравноосигурените лица при получаване на медицинска помощ и наличието на утвърдена здравна карта, населението на отдалечените населени места среща сериозни трудности при нейното осигуряване.

На територията на община Дряново има добре организирана система за здравно обслужване на населението с обновяваща се материално-техническа база и квалифицирани кадри. Системата обхваща следните сектори:

- Доболнична и болнична медицинска помощ;
- Стоматологично обслужване;
- Хигиенно – епидемиологичен контрол.

Реформите в системата на здравеопазването през последните години водят до редица негативни влияния върху качествено здравно обслужване на населението. Затрудненията са свързани с недостиг на финансови средства; с осигуряване на кадрова обезпеченост с общопрактикуващи лекари по селата и т.н.

На територията на Община Дряново практиките за първична медицинска помощ, с които РЗОК - Габрово има сключен договор, са 7. Практиките за първична дентална помощ, с които РЗОК - Габрово има сключен договор на територията на общината, са 7 бр.

Към 31.05.2010 г. лицата, записани в пациентските листи на общопрактикуващите лекари на територията на община Дряново, които са с прекъснати здравноосигурителни права според НАП, са 1 405 броя при общ брой записани лица - 10 486.

В регистъра на лечебните заведения при РЦЗ - Габрово има 7 индивидуални лекарски практики, работят два медицински центъра за специализирана доболнична

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

помощ: МЦ – „Св. Петка” и МЦ – „Пулс”, както и рентгеново отделение и клинична лаборатория.

Основното здравно заведение за болнична помощ на територията на общината е „ОМБАЛ - Дряново” ЕООД. През 2009 г. то работи по договор с НЗОК по 47 броя клинични пътеки за болнична помощ, договор с рентгеново отделение и клинична лаборатория за извънболнична помощ.

На 01.02.2010 г. е подписан договор с НЗОК за 5 клинични пътеки за отделението по физиотерапия и рехабилитация. От същата дата започва да работи допълнителен спешен амбулаторен кабинет към ЦСМП - филиал Дряново, като е увеличен екипът.

С Протокол № 37/07.04.2010 г. и Решение № 416 на Общинския съвет „ОМБАЛ” ЕООД - Дряново се пререгистрира в „Болница за долекуване, продължително лечение и рехабилитация – Дряново” ЕООД.

В гр. Дряново има регистриран регионален хоспис, изграден по програма ФАР, с общ капацитет 21 легла.

Основните количествени и качествени показатели, характеризиращи дейността на болниците (използваемост на леглата, среден престой, оборот на леглата, брой лекувани), се подобряват през последните години.

Таблица 12: Заведения за болнична и извънболнична медицинска помощ в община Дряново към 31.12.2010 г.

Заведения	Брой	Легла	Всичко персонал		Лекари		Лекари по дентална медицина		Фармацевти		Медицински специалисти по "Здравни грижи" и лица, завършили медицински колеж	
			Длъжности по шат	Заети длъжности	Длъжности по шат	Заети длъжности	Длъжности по шат	Заети длъжности	Длъжности по шат	Заети длъжности	Длъжности по шат	Заети длъжности
ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА ПОМОЩ	1	60	40	29	10	6	0	0	1	1	20	14
"МНОГОПРОФИЛНА БОЛНИЦА ЗА ДОЛЕКУВАНЕ, ПРОДЪЛЖИТЕЛНО ЛЕЧЕНИЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЯ -	1	60	40	29	10	6	0	0	1	1	20	14

*Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.*

ДРЯНОВО" ЕООД												
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ	4	0	30	30	20	20	0	0	0	0	7	7
МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТРОВЕ	2	0	28	28	20	20	0	0	0	0	5	5
САМОСТОЯТЕЛНИ МЕДИКО - ТЕХНИЧЕСКИ ЛАБОРАТОРИИ	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	2	2
ДРУГИ ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ	1	21	32	32	1	1	0	0	0	0	14	14
РЕГИОНАЛЕН ХОСПИС ЕООД	1	21	13	13	1	1	0	0	0	0	6	6
ДЕЙНОСТИ КЪМ ОБЩИНИТЕ	0	0	19	19	0	0	0	0	0	0	8	8

Източник: Национален статистически институт

Медицинските кадри в Дряново намаляват през последните години с 4 лекари и двама зъболекари. Медицинските специалисти в общината намаляват с шест души.

Таблица 13: Медицински персонал в лечебните и здравните заведения на община Дряново за периода 2006 – 2010 г.

	2006	2007	2008	2009	2010
Лекари	19	17	17	17	15
Лекари по дентална медицина	5	5	3	3	3
Медицински специалисти „Здравни грижи” и лица, завършили медицински колеж	23	15	21	26	17

Източник: Национален статистически институт

Основните проблеми в сферата на болничната помощ са: недостиг на средства, незадоволително състояние на сградния фонд, стара апаратура, невъзможност да се отделят целеви средства за ремонти и закупуване на нова.

Сериозен проблем остава навременното осигуряване на здравна помощ в отдалечените села и тези без лекарски практики. В допълнение, достъпът до здравни услуги е проблем за голяма група лица без здравно осигуряване. Общината не разполага с нормативни документи и финансови инструменти за решаване на този проблем, но би трябвало да потърси свои решения.

Социални дейности и услуги

В социалната сфера е очевидна необходимостта от преориентация на дейността от социално подпомагане към социални услуги на специфични обществени и възрастови групи, услуги, които са пряко насочени към най-уязвимите лица и помагат за тяхната адаптация и пълноценна реализация. Особено внимание изискват проблемите на децата и младежите, на инвалидите, самотните хора от “третата възраст” и етносите.

През 2010 г. е приета Областна стратегия за развитие на социалните услуги на територията на област Габрово. В нея е включен доклад - анализ на ситуацията и оценка

на потребностите в община Дряново.

Община Дряново разполага с изградена система от социални заведения и услуги, чрез които се реализира социална политика, насочена към хората в неравностойно положение и техните проблеми.

Предлаганите социални услуги са в двете категории: институционални и в общността. Социални услуги в специализирани институции се предоставят след изчерпване на възможностите за предоставяне на услуги в обичайна семейна среда.

Община Дряново е пряко ангажирана в реализацията на различни социални дейности и натрупа значителен опит.

Изградената система от социални услуги функционира добре и обхваща хора от различни възрасти и социални групи. Разполага с добра материална база и е обезпечена с необходимите квалифицирани кадри.

Община Дряново използва всички възможности за предоставяне на социални услуги, определени в Закона за социалното подпомагане. На територията на общината функционират:

- Дом за възрастни хора с деменция;
- Дом за възрастни хора с психични разстройства;
- Преходно жилище;
- Защитени жилища – 4 броя;
- Център за обществена подкрепа;
- Домашен социален патронаж;
- Дневен център за възрастни хора;
- Дневен център за деца и младежи с увреждания с филиал за възрастни с увреждания.

Предстои разкриването на три нови социални услуги – Дневен център за възрастни хора в с. Царева Ливада, Център за настаняване от семеен тип и Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с увредено зрение.

Ежегодно се приема програма за превенция на агресията между учениците.

Работи „Консултативен кабинет за социална превенция”, който се посещава от деца извършители на противообществени прояви и родители.

През последните години община Дряново е реализирала сериозен напредък в областта на социалното подпомагане и социалните дейности.

Положителна тенденция е предлагането на социални услуги в семейна среда, които

са важни за осъществяване на прехода от институционални грижи към услуги в естествена семейна среда.

Демографския и социален анализ на общината очертава няколко тенденции:

- застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура;
- ниска раждаемост с тенденция към по-силно намаление;
- висока смъртност и отрицателен естествен прираст и продължение на тенденцията;
- прогресивно намаление на относителния дял на лицата в трудоспособна възраст;
- устойчива тенденция към миграционно движение и обезлюдяване на общината.

Анализът на данните показва основните демографски проблеми в общината, имащи пряко отношение към социалната политика и системата на социалните услуги и към потребностите на населението от социални услуги.

Тенденциите и социално-демографския статус на общината формират следните стратегически задачи:

- Разширяване обхвата на социалните услуги сред различните възрастови и социални групи и повишаване на тяхното качество;
- Създаване на условия и предпоставки за дейности, насочени към децата в риск и хората с увреждания;
- Поощряване отглеждането на децата със специални нужди в естествената им семейна среда и създаване на нови условия за трудова реализация;
- Оптимизация и модернизация на социалната инфраструктура.

Образование

На територията на община Дряново е изградена добра образователна система, съобразена с изискванията на местната икономиката и бизнес, както и с желанието на подрастващите за реализация в различните области на общественно-икономическия живот на общината.

Към 01.02.2011 г. 72% от населението на община Дряново е със средно или основно образование. С начално образование са 7%, а 86 души никога не са посещавали училище и са напълно неграмотни. Броят на висшистите в общината е 1 490 или 16% от населението. В града живеят 1 241 лица с висше образование, а в селата - 249.

Таблица 14: Население на 7 и повече години в община Дряново по ниво на образование към 01.02.2011г.

	Общо	Висше образование	Средно образование	Основно образование	Начално образование	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете
ДРЯНОВО	9200	1490	4501	2161	650	304	86	8
В градовете	6975	1241	3514	1455	467	250	40	8
В селата	2225	249	987	706	183	54	46	-

Източник: Национален статистически институт

Училищната структура и мрежа в община Дряново е съобразена с действащите законови и подзаконови документи с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието.

Таблица 15: Училища в община Дряново по учебни години (брой)

2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
6	6	5	5

Източник: Национален статистически институт

През учебната 2010/2011 г. училищната мрежа на територията на община Дряново се състои от 5 учебни заведения:

1. Професионална гимназия по икономика „Рачо Стоянов” - град Дряново;
2. Професионална техническа гимназия „Димитър Крушев” - град Дряново;
3. СОУ „Максим Райкович” – град Дряново – средишно училище - от учебната 2008/2009 г.;
4. ОУ „Св. св. Кирил и Методий” - град Дряново – функционира до учебната 2008/2009 година;
5. ОУ „Васил Априлов” – с. Гостилица, община Дряново;
6. ВУИ „Св.Св. Кирил и Методий” - с. Керека, община Дряново.

От началото на учебната 2008/2009 г. е факт преобразуването на СОУ „Максим Райкович” и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” – гр. Дряново в СОУ „Максим Райкович”.

Променен е и статутът на двете професионални гимназии – от държавни в общински училища. Със Заповед № РД14-14/04.03.2008 г. на министъра на образованието и науката, ПГИ „Рачо Стоянов” е със статут на общинско училище по смисъла на чл.10, ал.3 от ЗНП. Със Заповед № РД14-537/17.11.2008 г. на министъра на образованието и науката ПТГ „Димитър Крушев” също е със статут на общинско училище, считано от 01.01.2009 г.

По този начин са предоставени правомощия по отношение на определяне броя на видовете професионални училища и постигане оптимизация на мрежата от професии и

специалности в професионалните училища на територията на общината, в съответствие със специфичните ѝ социално-икономически характеристики.

В изпълнение на изискванията за осигуряване на транспорт, столово хранене и целодневно обучение на учениците от средишните училища е извършено следното:

- осигурено е целодневно обучение на учениците, съгласно изискванията на ЗНП, ППЗНП и ПМС №84/06.04.2009 г. Взето е съгласието на родителите и учениците са включени в ПИГ;
- училището има оборудвана столова, санитарни помещения, разливочна, отговарящи на изискванията на РИОКОЗ. Сключен е Договор със заведение за обществено хранене, доставящо храната;
- училището разполага с предоставен от МОН автобус „M50.14 School bus” (30+1 места), извършващ превоза по направление Дряново – с. Царева ливада. Общината осигурява транспорт по останалите две направления.

През учебната 2009/2010 г. в СОУ „Максим Райкович” - гр. Дряново са се обучавали 37 ученици от населените места в общината, в които няма училища. Към 19.07.2010 г. броят на пътуващите ученици е 40.

Таблица 16: Учащи в община Дряново по учебни години (брой)

Училище	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
ПГИ „Рачо Стоянов” - град Дряново	193	194	224	142
ПТГ „Димитър Крушев” – град Дряново	206	177	159	233
СОУ „Максим Райкович” – град Дряново	495	496	557	496
ОУ „Св.св. Кирил и Методий” – град Дряново	148	105	-	-
ОУ „Васил Априлов” – с. Гостилица, община Дряново	78	55	53	63
ВУИ „Св.св. Кирил и Методий” - с. Керека, община Дряново	65	59	55	53
Общ брой учащи	1185	1086	1048	987

Източник: Национален статистически институт

За четири учебни години от 2006/07 до 2009/10 г. броят на учениците в общината е намалял със 198. Редуцираният брой на учащите до голяма степен се дължи на отрицателните демографски характеристики. Ако тази тенденция се запази, ще се наложи оптимизиране на училищната мрежа, изразено в сливане на учебни заведения.

Детски заведения

На територията на общината към 2010 г. функционират 2 детски градини – ЦДГ „Детелина” и ЦДГ с. Царева ливада.

Таблица 17: Детски заведения в община Дряново (брой)

Община Дряново	2006	2007	2008	2009	2010
Брой детски градини	2	2	2	2	2
Брой деца в детските градини	208	189	192	212	209
Педагогически персонал	21	19	19	20	20

Източник: Национален статистически институт

Положителна тенденция е, че броят на детските заведения се запазва постоянен – 2. Броят на децата в тях и педагогическия персонал също запазват постоянно ниво.

През анализирания период в община Дряново има една детска ясла с капацитет 56 места. Персоналът в нея запазва броя си. Броят на децата в яслите е намалял с 6.

Таблица 18: Детски ясли в община Дряново

Община Дряново	Детски ясли			
	Брой	Места	Деца	Персонал
2006				
Дряново	1	56	32	16
2007				
Дряново	1	56	46	16
2008				
Дряново	1	56	48	16
2009				
Дряново	1	56	21	16
2010				
Дряново	1	56	26	16

Източник: Национален статистически институт

Култура

В областта на културата усилията на общината са насочени към максималното използване на даденостите на община Дряново и превръщането на богатото културно - историческо наследство във визитна картичка на града.

Обликът на културния живот в община Дряново се определя от богатото културно-историческо наследство; наличието на професионални културни институти; читалища, както и от активната дейност на сдружения с идеална цел и творчески съюзи.

Анализът на културната дейност откроява нейните положителни страни, към които могат да се отнесат богатото културно-историческо наследство от недвижими и движими паметници на културата и в тази връзка добрата ресурсна база за развитие на туризъм.

*Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.*

Максимално добре е представена професионалната мрежа от институции за култура и изкуство. Значително е разширен културния обмен, налице са активни творчески контакти със съседните страни на Балканите. Доброто образование на населението и силните дългогодишни културни традиции са добра база за усвояване на творчески и изпълнителски умения.

На територията на общината дейност развиват следните културни институции: НЧ „Развитие”, НЧ „Христо Ботев” с. Гостилица, НЧ „Денчо Славов” – с. Ганчовец, НЧ „Върбан Генчев” – с. Царева Ливада, Исторически музей – гр. Дряново. От 2008 г. функционира ново читалище - „Дряновска пробуда”.

Таблица 19: Брой читалища, получили материални субсидии

Читалище	2006		2007		2008		2009		2010	
	Субсидирана бройка	лева	Субсидирана бройка	лева	Субсидирана бройка	лева	Субсидирана бройка	лева	Субсидирана бройка	лева
НЧ „Развитие – 1869”	23	103 380	23	108 363	23	134 067	23	163 990	16,5	95 292
НЧ „Дряновска Пробуда – 200.”									5,8	33 497
НЧ „Върбан Генчев – 1924”-с. Царева ливада	1,5	6 766	1,5	7 067	1,5	8 743	1,5	10 695	1,5	8 663
НЧ „Христо Ботев – 1894г”-с. Гостилица	1,5	6 765	1,5	7 067	1,5	8 744	1,5	10 695	1,5	8 663
НЧ „Денчо Славов - 1900”-с.Ганчовец	1	4 510	1	4 712	1	5 829	1	7 130	1	5 775
НЧ „Наука - 1922” – с.Зая									0,5	2 888
НЧ „Ботьо Пенев - 1900” – с.Длъгня									0,2	1 155

Източник: Община Дряново

Община Дряново поддържа един от богатите културни календари в страната, ориентиран към всички възрастови групи и различните вкусове – от камерни изяви и местни културни инициативи до мащабни няколкодневни фестивали. Културният календар е обезпечен информационно и е обвързан с нуждите на културния и събитийен туризъм. Независимо от ограничения финансов ресурс за неговото поддържане, няма отстъпление от качеството на културния продукт, което е традиционно високо.

Таблица 20: По-важни ежегодни културни прояви на територията на община Дряново

Месец	Културна проява
14 февруари	Трифон Зарезан и Ден на влюбените
1 Март	Работилница за мартеници - изработване на мартеници за хората от социалните институции, Дневните центрове и възрастни хора, Баба Марта в Дряново
1 март	Ден на самодееца
3 март	Национален празник на Република България
Април	Лазаруване
6 май	Общоградско тържество, посветено на Деня на храбростта
Май	Годишнина от Априлското въстание и Епопеята на Дряновския манастир
24 май	Ден на славянската писменост и култура
2 юни	Възпоменателно тържество в памет на Ботев и загиналите за свободата на България
6 септември	Ден на Съединението – поднасяне на венци на паметните плочи
22 септември	Годишнина от провъзгласяването на независимостта на България
Октомври	Международен ден на възрастните хора
Декември	Коледни концерти в града и селата
Декември	Коледуване
1 ноември	Ден на народните будители:
Декември	Коледен концерт
	Възстановка на обичая „Коледуване”
	Коледни концерти в града и селата
Септември	Концерти, посветени на Деня на Независимостта и Съединението м. септември

Източник: Община Дряново

Проблемите в областта на културата произтичат от недостига на финансови средства, както за поддръжка на многото паметници на културата и базите на културните институти, така и за тяхната издръжка и обезпечаването на богатия културен календар. Общината съумява да привлече допълнителен ресурс по различни програми и проекти, но те не могат да решат всички проблеми, свързани със съхраняването на културно-историческото наследство. Ограничените възможности на бизнеса в общината не стимулират интереса му да инвестира в култура. Средните работни заплати на заетия персонал в културните институти са ниски.

Спорт и младежки дейности

На територията на община Дряново развиват дейност 10 спортни клуба:

1. Клуб по лека атлетика „Локомотив” Дряново;
2. Общински футболен клуб „Локомотив” – Дряново;
3. Баскетболен клуб „Локомотив” Дряново;
4. Спортен клуб „Самбо и джудо”;
5. Спортен клуб „Кентавър”;
6. Шахматен спортен клуб – Дряново;
7. Спортен клуб „Полицейска лична защита”;

8. Спортен клуб по ориентиране „Бачо Киро - 94” Дряново;
9. Детско юношески туристически еко - клуб (ДЮТЕК);
10. Тенис клуб „Кристи” – Дряново.

Всички клубове членуват в назначената от кмета Общинска спортна комисия.

В общината е изградена добра спортно-материална база, позволяваща развитието на различни видове спорт:

- Спортен комплекс „Локомотив”;
- „Спортен, рехабилитационен и интеграционен комплекс за хора с увреждания”, Дряново;
- Физкултурни салони в училищата;
- Открити спортни площадки в града;
- Квартални детски площадки и игрища в града и по селата;
- Карти за спортно ориентиране.

Ежегодно се провеждат традиционни спортни прояви:

- Лекоатлетически пробег "Колю Фичето";
- Състезание по шах за купа "Дряново";
- Състезание по ориентиране за купа "Дряново";
- Състезание по стрийтбол;
- Турнир по волейбол;
- Общински празник по случай Международния ден на детето;
- Участие в етапите на ученическите игри;
- Награждаване на "Десетте най-добри спортиста на общината".

Спорният комплекс „Локомотив” е основно реконструиран, ремонтирани са съблекалните и тренировъчната зала, с проекти финансирани от ДАМС и МФВС са подменени седалките на стадиона. Ремонтан е физкултурният салон на СОУ „М.Райкович”.

Таблица 21: Брой деца, редовно участващи в спортни прояви и клубове:

Година	Шах	Футбол	Баскетбол	Волейбол	Лека атлетика	Спортно ориентиране	Ръгби	Джудо и самбо	Билярд	Полицейска лична защита	Тенис на корт	Общо	Брой клубове
2006	30	68	40	-	25	40	-	50	-	-	-	253	6
2007	30	70	55	15	24	40	15	43	17	22	-	334	10
2008	30	72	54	15	22	40	20	50	15	20	-	339	10
2009	30	70	50	15	25	40	20	40	-	20	-	310	9
2010	30	65	30	15	24	40	15	40	-	20	30	309	10

Източник: Община Дряново

Насоките за развитие на спорта в общината трябва да бъдат насочени в следните направления:

- Продължаващо възстановяване и модернизация на спортните бази;
- Осигуряване на достъп на хората с увреждания до спортните бази;
- Организиране на акции за спонсориране и съпътстващи инвестиции в спортни съоръжения;
- Устойчивост и развитие на спортните клубове.

Младежките дейности на територията на община Дряново се организират и провеждат със съдействието на:

- Дирекция „Европейска интеграция и хуманитарна политика” при ОБА – Дряново;
- Постоянна комисия „Образование, култура, младежки дейности, спорт и туризъм” към ОБС – Дряново;
- Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни лица (МКБППМН);

Младите хора са обединени в Младежки клуб „Българи” (<http://mkbulgari.alle.bg>). Клубът е активен участник в социалния, спортния и културния живот на общината. Той е един от учредителите на първия областен младежки съвет в България.

В продължение на три години в град Дряново се организират и провеждат национални младежки срещи.

През 2008 г. и 2009 г. организирането и провеждането на младежките срещи се финансира със собствени средства на Младежки клуб „Българи”, през 2010 г. за организиране и провеждане на националната младежка среща е спечелен проект по програма „Младежта в действие.”

Ежегодно с участието на младите хора от общината се провеждат редица събития:

- Честване на Свети Валентин;
- Изработване на мартеници за социално слабите, деца-сираци и хората от домовете;
- Великденска благотворителна дарителска кампания;
- Седмица на младежката активност;
- Световен ден на земята;
- Ден на храбростта;
- Ден на Европа;

- Международен ден на детето;
- Световен ден на околната среда;
- Седмица на мобилността;
- Ден на народните будители;
- Антиспин кампания.

1.3 ИКОНОМИКА

Стопанска дейност и промишленост

Благоприятното местоположение на община Дряново обуславя нейното многоотраслово икономическо развитие. Тя е една от най-развитите общини в Габровска област, независимо от това, че е сериозно засегната от реформите и реструктурирането на икономиката през последните години. Закрити и ограничени са големи производствени мощности, традиционни за общината и региона.

Икономическото развитие на община Дряново през последните години се характеризира с различна динамика – ръст до 2008 г. и спад след общата финансова и икономическа криза през 2009 г. и 2010 г.

Броят на предприятията в община Дряново за периода 2006 - 2009 г. нараства общо със 127. По официални статистически данни броят на предприятията през 2009 г. е 390.

Най-голям относителен дял имат фирмите, работещи в областта на търговията и услугите – 148, или 38% от всички предприятия на територията на общината. В характерните за общината сектори „Преработваща промишленост” и „Хотелиерство и ресторантьорство” дейност развиват съответно 73 и 56 предприятия.

Най-голямо увеличение в броя си за периода 2006 – 2009 г. бележат фирмите в отрасли „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети”, „Преработваща промишленост” и „Хотелиерство и ресторантьорство”.

Няма отрасли, в които да се наблюдава спад на броя на стопанските субекти.

Таблица 22: Брой стопански субекти (нефинансов сектор) за община Дряново по отрасли

	2006	2007	2008	2009
Общо	263	295	318	390
Селско, горско и рибно стопанство	9	10	14	19
Добивна промишленост		-	-	-
Преработваща промишленост	59	61	66	73
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1	1
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване		

*Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.*

Строителство	8	11	11	9
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	116	133	125	148
Транспорт, складиране и пощи	5	8	7	7
Хотелиерство и ресторантьорство	32	34	36	56
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения		
Финансово посредничество		-	-	-
Операции с недвижими имоти	9	12	14	18
Професионални дейности и научни изследвания			7	9
Административни и спомагателни дейности			3	5
Държавно управление		-	-	-
Образование		-	-	-
Хуманно здравеопазване и социална работа	15	10	15	16
Култура, спорт и развлечения			3	..
Други дейности	9	15	14	17

Източник: Национален статистически институт

Преобладаваща част – 91% са микропредприятия с до 9 заети лица. Болшинството от тях развиват дейността си в областта на търговията и на услугите. Малките предприятия са 31 на брой, средните – 5.

Таблица 23: Предприятия според броя на зетите по отрасли

Брой предприятия - 2007г.	Общо	Микро (до 9 заети)	Малки (10-49)	Средни (50-249)	Големи (250+)
Селско, ловно и горско стопанство	10	9	..		
Преработваща промишленост	61	34	21	6	
Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода			
Строителство	11	10	..		
Търговия, ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството	133	128	3	..	
Хотели и ресторанти	34	33	..		
Транспорт, складиране и съобщения	8	7	..		
Операции с недвижими имоти и бизнесуслуги	12	12			
Здравеопазване и социални дейности	10	7	
Други дейности, обслужващи обществото и личността	15	15			
Общо	294	255	24	6	
Брой предприятия - 2008г.	Общо	Микро (до 9 заети)	Малки (10-49)	Средни (50-249)	Големи (250+)
Селско, ловно и горско стопанство	14	13	..		
Преработваща промишленост	68	41	18	9	
Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода			
Строителство	9	8	..		
Търговия, ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството	126	120	5	..	
Хотели и ресторанти	36	35	..		
Транспорт, складиране и съобщения	7	6	..		

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.

Операции с недвижими имоти и бизнесуслуги	24	23			
Здравеопазване и социални дейности	16	13	
Други дейности, обслужващи обществото и личността	17	17			
Общо	317	276	23	9	
Брой предприятия - 2009г.	Общо	Микро (до 9 заети)	Малки (10-49)	Средни (50-249)	Големи (250+)
Общо	390	354	31	5	

Източник: Национален статистически институт

Приходите от обичайната дейност на предприятията в общината се увеличават с над 56 милиона лева за периода 2006 - 2009 г. Най-големи загуби генерира единствено сектор „Транспорт, складиране и пощи” (спад в приходите от 250 000 лева през 2009 г. спрямо 2008 г.), Всички останали сектори бележат ръст, като най-сериозен е той в сектори „Преработваща промишленост” и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети”.

Таблица 24: Приходи от обичайната дейност на предприятията (хил. лева)

	2006	2007	2008	2009
ОБЩО ЗА ОБЩИНА ДРЯНОВО	56 061	72210	102793	113421
A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	914	895	2984	3132
C ПЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	32757	41507	54882	66156
D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА
E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ		
F СТРОИТЕЛСТВО	1 157	1809	2007	1979
G ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	18 507	24809	38083	35973
H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ		..	744	494
I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	757	981	1005	1399
J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ		
L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	64	183	434	383
M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ			287	179
N ААМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ			57	979
P ОБРАЗОВАНИЕ			-	..
Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	869	911	1107	1454
R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ			262	..
S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ ДРУГАДЕ	89	109	64	382

Източник: Национален статистически институт

Нетните приходи от продажби на предприятията се увеличават почти два пъти за периода 2006 – 2009 г. Най-сериозно увеличение се наблюдава отново в сектори „Преработваща промишленост” и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети”, а намаление – отново в сектор „Транспорт, складиране и пощи”.

Таблица 25: Нетни приходи от продажби на предприятията (хил. лева)

	2006	2007	2008	2009
Общо	55 885	71871	96910	102929
Селско, горско и рибно стопанство	904	864	1637	1321
Преработваща промишленост	32 685	41321	51588	59890
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване			..	-
Строителство	1 156	1802	1978	1222
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	18 490	24790	37355	35454
Транспорт, складиране и пощи	732		729	459
Хотелиерство и ресторантьорство	756	981	936	1115
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения		
Операции с недвижими имоти		183	317	361
Професионални дейности и научни изследвания			287	179
Административни и спомагателни дейности		
Хуманно здравеопазване и социална работа	813	836	951	1451
Култура, спорт и развлечения			262	..
Други дейности	89	109	64	345

Източник: Национален статистически институт

Чуждестранните инвестиции в общината достигат 2 417 400 евро за 2009 г. Увеличението в сравнение с 2006 г. е 6 пъти. Този сериозен резултат показва атрактивността на община Дряново за чуждите инвеститори.

Таблица 26: Чуждестранни преки инвестиции от нефинансовия сектор

Година	Хил. евро
2006	411
2007	-
2008	1921,1
2009	2417,4

Източник: Национален статистически институт

Чрез публично-частно партньорство (договор за съвместна дейност) е изградена туристическа атракция „Въжена градина „Приключенски остров”, с равно финансово участие.

Представени са почти всички отрасли на икономиката:

1. Производство на металообработващи инструменти:

- ВСК “Кентавар” - ИЗ“Динамика” гр. Дряново – производство на прецизни металообработващи инструменти и инструментални системи за ЦПУ машини, металообработващи инструменти, технологична екипировка и оборудване

2. Вагоностроене:

- “Вагонен завод – Интерком” АД гр. Дряново – производство и ремонт на вагони.

3. Производство на трансформатори:

- „Унитраф” АД с. Соколово – производство на трансформатори.
- „Унитраф” ООД гр. Дряново, „Изоматик - Лаборатория” ООД гр. Дряново – производство на трансформатори и машини за точково заваряване, тороидални феритни трансформатори и бобини, преобразователи на еднофазно и трифазно напрежение.

4. Производство на радиатори и бойлери:

- ЕТ „Вега – Валентин Жоров” гр. Дряново – производство на радиатори
- ЕТ „Садида – Стефка Михайлова” гр. Дряново – производство на комбинирани бойлери

5. Производство на каучукови изделия:

- „Хевея” ООД гр. Дряново;
- ЕТ „Марипен- Пенчо Вълков”, гр. Дряново.

6. Производство на пластмасови изделия:

- „Поли Прим - П” ООД – производство на пластмасови изделия, консумативи за електроинсталации, изработка на кабелни канали, PVC тръби, гофрирани тръби и PVC профили.

7. Производство на метални капачки за бутилки:

- “Успех – ССБ” ЕООД – производство на метални капачки за бутилки тип “Кроненкорки” и електро-инсталационни изделия.
- ЕТ „Пенчо Станев” – производство на метални изделия.

8. Металолееене:

- ЕТ “Шушня” – отливки от цветни метали.
- „Металолееене - Дряново” ООД – леярна.
- КПЗ “Върбаново” с. Царева ливада - ковашко пресов завод.
- “Тисина” ЕООД, - производство на чугунени отливки.

9. Дървообработване:

- “Евростил” - ЕООД ” – мебели за бита и офис оборудване.
- „Леа Трейдинг” ООД – производство на мебели.
- ТПК “Сила” с.Царева ливада – дърводелски цех – мебели, дограма, ламперии и др.
- “Мебекс” ЕООД – мебели.
- ЕТ “Румен Петров” – мебели.

- „Мебел - 2004” ООД – мебели.

10. Строителство:

- „Колю Фичето” ЕООД гр. Дряново– строителство, производство на варови и бетонови разтвори.
- „Стринава” ООД, гр.Дряново – строителство.

11. Текстил и конфекция:

- „Модна къща Кентавър” ЕООД – производство на работно облекло, специализирани, защитни и униформени облекла.
- “Платекс” АД – производство на матраци, търговия с памучни тъкани и изделия от тях.
- ЕТ “Рива 2 – Пламен Кънев” - производство на облекла.
- ЕТ “Елит-Трявна” - производство на облекла.
- ЕТ “Димона – Доника Цонева” - производство на облекла.
- „Абкокомерс” ООД и „Нико 2003” ООД гр. Дряново - производство и търговия с платове, изработка на облекла.

12. Хранително вкусова промишленост:

- “Чех – Йосив Новосад I” с. Соколово – кланица, цех за месодобив и месопреработка.
- “Чех 99” ООД с. Соколово – мандра.
- „В и В – Партньори” ООД с. Гостилица - мандра.
- ЕТ „Калестров –Денчо Калестров” – производство на сладкарски изделия.
- ЕТ „Елина – Елка Казакова” – производство на сладкарски изделия.
- ЕТ „Мик – Милко Джагаров” – производство и продажба на мляко и млечни произведения.

Туризм

Развитието на туризма е един от приоритетите в стратегическото планиране на общината. Разработена и приета е общинска Програма за развитие на туризма на територията на общината, която всяка година се отчита и актуализира. Програмата отчита предпоставките за развитието на туристическите продукти, проблемите и свързаните с тях задачи и оперативни дейности. Развитието на туристическата индустрия на основата на културно-историческите и природни дадености на региона е от изключителна важност за общинското развитие.

Предпоставки за това са:

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

- Сравнителна благоприятно географско разположение;
- Наличие на паметници на културата от национално и местно значение;
- Мрежа от достъпни и анимирани исторически музейни обекти и Етнографски комплекси;
- Разнообразие от заведения за хранене;
- Добра база за спорт и екотуризм;
- Членство в организации, свързани с развитието на туризма.

Към общината функционира и Консултативен съвет по туризъм.

Таблица 27: Средства за подслон и места за настаняване на територията на община Дряново

№ по ред	Адрес на обекта	Вид на обекта	Лице, извършващо дейност в обекта /физическо или юридическо/	Получена категория	Капацитет /брой легла/
1.	с. Гостилица	Къща за гости № 1	„Белла Терра” ЕООД – с. Гостилица	2 звезди	11
2.	с. Гостилица	Къща за гости № 2	„Белла Терра” ЕООД – с. Гостилица	2 звезди	11
3.	с. Саласука	Стаи за гости	„Джак Бам” ЕООД – гр. Велико Търново	2 звезди	8
4.	с. Царева ливада – Почивна база „Асеневци”	Хотел „Б”	ЕТ „Стинекс – Н.Николов” – гр. Варна	2 звезди	52
5.	с. Царева ливада – Почивна база „Асеневци”	Хотел „А”	ЕТ „Стинекс – Н.Николов” – гр. Варна	2 звезди	20
6.	Дряновски манастир	Комплекс за поклонници	Св. Великотърновска митрополия	2 звезди	29
7.	с. Ганчовец	Къща за гости	ЕТ „Евгений Маринов” – гр. В. Търново	1 звезда	8
8.	с. Царева ливада”	Къща за гости	„Дема Консулт” ЕООД – гр. Варна	2 звезди	9
9.	с. Пейна	Къща за гости	Юлия Петрова Бързакова	1 звезда	4
10.	гр. Дряново, м. „Лозята”	Къща за гости	Бончо Генчев Тодоров	1 звезда	4
11.	с. Царева ливада	Самостоятелни стаи	Пенчо Колев Бакалов	1 звезда	5
12.	с. Пейна	Къща за гости	„Ей Джи Ем Билдинг” ООД – Александър Генчев Пенев – Варна	2 звезди	12
13.	с. Царева ливада	Къща за гости	Стина Георгиева Начева	2 звезди	6
14.	с. Царева ливада	Хотел	„БМБ” ООД	2 звезди	44
15.	с. Царева ливада	Семеен хотел	„Сара” ЕООД – Сашка Атанасова Рачева – гр. Габрово	2 звезди	22
16.	гр. Дряново, ул. „Ст. планина” № 1	Хотел	ЕТ „Контакт-90” – Атанас Митев	1 звезда	13
17.	гр. Дряново, ул. „Поп Харитон” № 3	Семеен хотел	„Ди-Ти-Ка” ЕООД	3 звезди	40
18.	гр. Дряново, ул.	Семеен хотел	„Чех & П” ООД – гр. В. Търново	3 звезди	18

*Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.*

	„Ст.Стамболов” № 40	„Олимп”			
19.	с. Пейна	Къща за гости	ЕТ „Моравлева – В.Христова” – гр. Варна	2 звезди	9
20.	гр. Дряново, ул. „Бачо Киро” № 13	Къща за гости	„Платекс” АД	2 звезди	10
21.	гр. Дряново, м. „Кацата” – Бензиност. „Булмекс”	Къща за гости	ЕТ „Диммекс – Д.Димитров” – с. Присово	2 звезди	6
22.	с. Царева ливада, м. „Кумански дол”	Къща за гости	„БЕЛ” ООД – гр. Габрово	2 звезди	12
23.	гр. Дряново, ул. „Вехти лозя” № 81	Къща за гости	Милен Николов Серафимов	2 звезди	6
24.	Дряновски манастир	Хотел „Дряново”	ДП „ТСВ” - София	3 звезди	60
25.	гр. Дряново	Парк-хотел „Дряново”	„Валекс В.В.” ООД	2 звезди	126
26.	Дряновски манастир	Туристическа спалня - къмпинг „Стринава”	„Турист” ЕООД	1 еделвайс	50
27.	Дряновски манастир	Хижа „Бачо Киро”	„Турист” ЕООД	2 еделвайса	70
	ЛЕГЛОВА БАЗА В СЕЛАТА ПРЕЗ 2010 Г.				233
	ЛЕГЛОВА БАЗА В ДРЯНОВО И ДРЯНОВСКИ МАНАСТИР ПРЕЗ 2010 Г.				432
	ОБЩО				665

Източник: Община Дряново – дирекция УТИСП

С потенциала си за развитие на еко, културен и селски туризъм община Дряново привлича сериозен брой туристи. Регистрираните средства за подслон и места за настаняване се увеличават повече от три пъти за периода 2006 – 2010 г. През изследвания период легловата база се увеличава с повече от 200% и достига 665 легла. Въпреки намаления брой на туристите приходите от нощувки се увеличават повече от два пъти.

Таблица 28: Дейност на средствата за подслон и местата за настаняване в община Дряново

	2006	2007	2008	2009	2010
СРЕДСТВА ЗА ПОДСЛОН	5	9	9	13	17
Легла	336	459	488	652	665
Легла - денонощия	93659	158320	161910	231055	249778
Реализирани нощувки - общо	18448	23477	21903	18515	15424
от българи	18032	21792	20496	17115	14168
от чужденци	416	1685	1407	1400	1256
Пренощували лица - общо	15918	19327	18077	13080	10921
от българи	15584	18582	17283	12349	10236
от чужденци	334	745	794	731	685
Използваемост на леглоденонощията	19,7	14,8	13,5	8,0	6,2
Приходи от нощувки - хил. лв	210000	578377	621195	593493	467908
в т.ч. от чужденци	7790	98160	86065	77742	65988

Източник: Национален статистически институт

Община Дряново редовно взема участие на туристически изложения и борси.

Изградена е туристическа атракция – възжена градина „Приключенския остров” в района на Дряновски манастир, която може да се ползва от всички възрастови групи – гости и местно население.

Създадена е електронна страница www.dryanovo.com с туристическа информация за община Дряново, с версия и на английски език.

Община Дряново е участник в учредяването на българското представителство на „Асоциацията на градовете с културно-историческо наследство“.

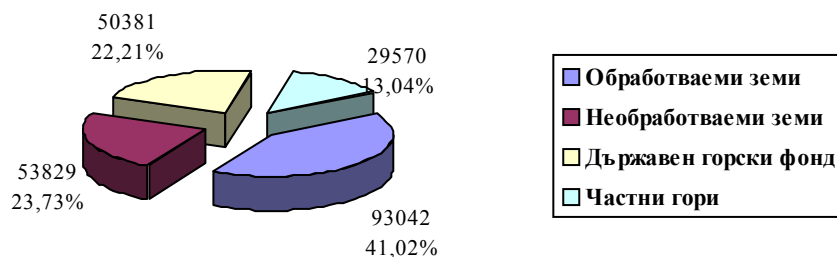
От 2010 г. функционира общински Туристически информационен център в Дряново. Центърът поддържа активна информационна и рекламна политика като предлага информация за:

- места за настаняване, хранене и развлечения;
- културни и спортни прояви;
- исторически и културни забележителности в региона;
- туристически атракции;
- разписание на публичния транспорт;
- пешеходни и веломаршрути в общината;
- прожектиране на филми за общината с историческа и туристическа тематика;
- допълнителна полезна информация.

Селско стопанство

През последните години селското стопанство бавно компенсира изоставането си, използвайки възможностите за субсидиране и финансиране по линия на ПРСР и Европейския фонд за развитие на селските райони.

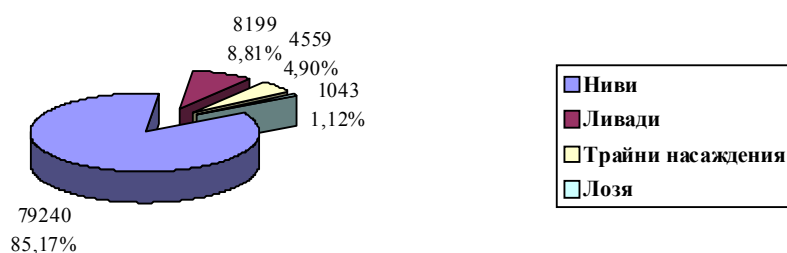
Фигура 5: Разпределение на земеделските и горски територии в община Дряново

При съчетанието на агроклиматичните и почвените условия се създават условия за развитието на трайните насаждения: лозя, слива, фуражни култури, както и развитието на пасбищно животновъдство.

На територията на общината се отглежда предимно пшеница, ечемик, слънчоглед и царевица. През 2009 г. няма действащи земеделски кооперации. Регистрирани са 92 земеделски производители.

Фигура 6: Разпределение на обработваемата земя в община Дряново в декари

Животновъдството е съсредоточено предимно в частния сектор. Преобладава отглеждането в личното стопанство на една до пет крави, 15-30 бр. овце майки, 5-15 свине майки. Развитието на животновъдството се благоприятства от наличието на преработвателни предприятия. Девет броя ферми са получили сертификати за съответствие с европейските изисквания.

Връщането на земята на реалните им собственици даде възможност за развитие на

дребния и среден бизнес, което до известна степен ангажира хората в съживяване на икономиката по населени места.

1.4. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Всички населени места на територията на общината са водоснабдени и електроснабдени, обезпечени са с телефонни и транспортни връзки, които осигуряват добра комуникация и обслужване. Съществуват амортизирани участъци, а други се нуждаят от реконструкция и доизграждане.

Водоснабдяване, канализация и отпадъчни води

Услугата водоснабдяване и канализация на територията на Община Дряново се извършва от „ВиК” ООД гр. Габрово – експлоатационен район Дряново.

Град Дряново и още 16 населени места ползват вода от хидровъзел “Йовковци”, другите 3 централно водоснабдени села ползват вода от хидровъзел “Стоките” или местни кладенци и сондажи. Останалите 43 населени места ползват вода от местни чешми и кладенци. Водоснабдяването на с. Радовци, с. Русиновци и с. Шушня от сондажен кладенец до с. Русиновци става чрез вътрешна водопроводна мрежа, но амортизирането ѝ причинява постоянни аварии, което налага извършване на цялостна подмяна. Като цяло водопреносната система обслужва 97,2% от населението при качество на водата 96%. Установена е обща загуба на вода в размер на 71%, от които условни – 18% и реални – 53%. Последното говори за силната амортизация, както на вътрешните, така и на довеждащите водопроводни системи.

Поради сезонни колебания в дебита на ползваните основни водоизточници, както и сравнително високи загуби на вода, дължащи се на амортизираната водопроводна мрежа, някои селища в общината са със сезонен режим на водоползване.

Уличната канализация на град Дряново е изградена около 96%, в с. Царева Ливада – около 48%, а в с. Гостилица – около 30%. Останалите селища имат частични наченки на изграждане на канализация и използват основно септични ями.

Липсата на пречиствателна станция за отпадни води на територията на общината застрашава увеличаването на замърсяването на реките, а по този начин и биологичното разнообразие в тях. Необходимо е да се търсят средства и възможности за кандидатстване по програми за външно финансиране за изграждане на пречиствателни станции и водопроводи до някои села в общината.

Необходимо е да се търсят средства и възможности за финансиране изграждане на канализация и пречиствателни станции на големите населени места от общината.

През 2011 г. стартира изпълнението на проект „Изграждане на ГПСОВ, реконструкция и доизграждане на канализационна система и реконструкция на водоснабдителна система на гр. Дряново” – обща стойност на проекта, етап 1 и етап 2 – 24 592 609, 10 лева.

Електроенергийна система

Енергийната мрежа на град Дряново се състои от една подстанция 110/20 кV, която се захранва от два 110 кV далекопровода. Селищата на територията на Община Дряново се обезпечават от 10 20 кV далекопровода, които захранват общо 157 броя трафопостове, от които 37 не са собственост на “Електроразпределение Горна Оряховица” ЕАД – клон Габрово. Енергомрежата на технически подрайон Дряново освен селища от община Дряново обслужва и населени места от Севлиевска и Великотърновска общини. Годишното потребление на ел. енергия възлиза на около 32 040 000 хил. KW/h, като само около 20% от консумираната ел. енергия се ползва от промишлеността.

Планирано е газифициране на гр. Дряново, но изпълнението му зависи от броя на населението, състоянието на местната икономика и ниската възвръщаемост на инвестицията. Разработената от ЧТК схема на трасе на газо-разпределителна мрежа обхващаща почти целия град Дряново. Това ще даде възможност за по-лесно и икономически ефективно бъдещо разширяване на мрежата до други потенциални консуматори, в т.ч. и от битовия сектор.

През територията на общината преминава река Янтра, която предоставя възможности за изграждане на малки ВЕЦ. Към настоящия момент по протежението на реката са разположени две ВЕЦ – “Каломен” и “Янтра”. Необходимо е да се търсят организации, финансиращи подобни начинания на частни, държавни и общински инвеститори.

Проучванията сочат, че Дряново е един от градовете с най-много слънчеви дни в България. Това се явява чудесна предпоставка за използване на слънчевата енергия като алтернативен енергоизточник.

Комуникации

Всички населени места на общината са телефонизирани и са включени към националната съобщителна мрежа за автоматично избиране. Територията на общината има покритие за ползване на трите български мобилни оператори “Виваком”, ”М-тел” и “Глобул” и попада изцяло в обхвата на националната телевизия и на голям брой сателитни излъчватели.

Операиращите интернет доставчици предоставят относително бърз и надежден

достъп на граждани и фирми от град Дряново и околните села.

Шум и радиация

В населените места на общината не са констатирани високи нива на шум. Тъй като единственият съществуващ фактор влияещ на шума е автотранспортът, чрез изградените околоръстни пътища, отклоняващи автомобилният трафик на преминаващите пътни превозни средства от гр. Дряново и обслужващи крайните жилищни квартали влиянието на този фактор е сведено до минимум.

Радиационният фон отговаря на средните стойности за страната. Източници на радиационно замърсяване не са установени.

II. АКТУАЛИЗИРАН SWOT – АНАЛИЗ

SWOT анализът на община Дряново е обективно следствие от социално–икономическия анализ. Включва оценка на вътрешните фактори, чрез която се идентифицират силните и слабите страни на общината, и оценка на външните фактори на обкръжаващата среда, които очертават благоприятните възможности и потенциални заплахи пред общинското развитие.

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none">➤ Благоприятно териториално разположение;➤ Добра образователна структура на населението;➤ Развита междуселищна пътна инфраструктура, електропреносни мрежи;➤ Закрито сметище за битови отпадъци и предстоящата му рекултивация;➤ Функциониращо регионално депо за отпадъци в Севлиево;➤ Наличие на екологично чисти територии, благоприятен климат, богато биоразнообразие;➤ Добре развита образователна и културна инфраструктура;➤ Наличие на разнообразни и благоприятни ресурси за развитието на туризма;➤ Наличие на квалифицирани кадри в социалната сфера, добре функциониращи структури, предоставящи разнообразни социални услуги;➤ Богато културно-историческо наследство;	<ul style="list-style-type: none">➤ Много на брой, малки по население, разположени на голяма територия населени места;➤ Амортизирана пътна, съобщителна и ВиК инфраструктура;➤ Недостатъчни финансови средства за изграждане на нова и рехабилитация на съществуващата инфраструктура;➤ Необезпеченост на територията с актуални устройствени планове;➤ Амортизиран сграден фонд (жилищен, промишлен, публичен);➤ Недоизградена канализационна мрежа в населените места. Липса на пречиствателни съоръжения;➤ Големи загуби по водопреносната мрежа;➤ Ниска екологична култура, слаба заинтересованост на гражданите и слаб контрол по проблемите на околната среда;➤ Ниско равнище на доходите в общината;➤ Нископлодородни почви, пустеещи разпокъсани земи и слаба заинтересованост за земеделски дейности;

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Добри партньорски взаимоотношения между местната власт и неправителствения сектор; ➤ Силна подкрепа от местната власт за младежки и спортни дейности; ➤ Традиции в културата, образованието и спорта; ➤ Наличие на културни институции с традиции; ➤ Развита, диверсифицирана икономика, доминирана от преработвателна индустрия; ➤ Нарастващ брой хотели и къщи за гости. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Слаба предприемаческа инициатива, незначителен обем на инвестициите; ➤ Нестабилен сектор малки и средни предприятия; ➤ Несъобразени с реалните потребности на населението училищна мрежа и здравни услуги; ➤ Наличие на групи в социална изолация (хора в неравностойно социално положение – малцинствени групи, хора с увреждания); ➤ Липса на достатъчен финансов ресурс за опазване и поддържане на културно-историческото наследство; ➤ Ограничени финансови ресурси; ➤ Липса на отредени терени за индустрия.
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Финансиране от национални и международни програми на проекти на територията на общината; ➤ Привличане на външни инвестиции; ➤ Изграждане и развитие на публично-частни партньорства; ➤ Международно сътрудничество с организации и органи на управление; ➤ Наличие на законодателна база за насърчаване развитието на МСП; ➤ Изграждане на алтернативни енергийни източници; ➤ Нарастващ интерес към придобиване на имоти в общината; ➤ Нарастване на туристопотока. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Влошаване на демографските характеристики; ➤ Неблагоприятни миграционни процеси; ➤ Завишени изисквания на ЕС към производителите; ➤ Неблагоприятна данъчна и банкова политика за развитие на бизнеса; ➤ Финансова невъзможност на общинските бюджети да осигуряват необходимото съфинансиране в процеса на усвояване на структурните и европейски фондове.

III. АКТУАЛИЗИРАНА СТРАТЕГИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ИНТЕГРИРАНО МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Визията, целите и приоритетите на Общинския план за развитие на Дряново за периода 2007-2013 г. са формулирани при неговото изготвяне въз основа на анализ на социално-икономическото развитие на общината, процесите на интеграция на страната в ЕС и в съответствие с целите на националната политика за регионално развитие на РБ. Основополагащи при дефинирането им са били Националната стратегия за регионално развитие и Областната стратегия за развитие, в съответствие с целите и принципите на кохезионната политика на ЕС, насочена към намаляване на регионалните различия.

Съгласно препоръките от Междинната оценка на ОПР и с оглед промените в социално-икономическото развитие на общината и външната среда, визията на актуализирания документ за изпълнението на Общинския план за развитие на община Дряново за периода 2011-2013 г. е запазена. Добавени са три стратегически цели.

Приоритетите, целите и мерките са редуцирани и актуализирани за да бъдат адекватни на новите насоки в релевантните стратегически документи в областта на регионалното развитие.

При актуализацията на стратегическата част на ОПР са съобразени някои нови моменти въз основа на актуализирания социално-икономически профил и SWOT-анализа, като са отчетени Актуализирания документ за изпълнение на Регионален план за развитие на Северен централен район - 2010-2013 г., Националната стратегия за регионално развитие за периода 2009-2015 г., оперативните програми за периода 2007-2013 г., финансирани от фондовете на ЕС и новите цели и приоритети на кохезионната политика на ЕС.

Данните от анализа на текущото състояние показват, че община Дряново се нуждае от ускоряване на социално-икономическото си развитие. Общината следва да мобилизира целия си потенциал (природно-ресурсен, човешки и инвестиционен) и така да насочи развитието си, че в максимална степен да оползотвори европейските и национални възможности за финансиране.

Необходимо е и прилагането на интегриран подход за развитие на територията. Това означава подходящо съчетаване на политиките и мерките, въздействащи върху инфраструктурния, човешкия, иновационния и природно-културния потенциал. Това налага прилагането на подход, който от една страна да концентрира комплексно въздействие върху основни приоритети, а от друга – да води до изграждане на материални и социални предпоставки за балансирано развитие на територията.

Последните тенденции в развитието на общината показват (макар и колебливо) подобрение на икономическите дейности като цяло. Потребностите от “коригиращи” и подкрепящи публични намеси в развитието на общината са се увеличили през последните години. Необходимо е преосмисляне на приоритетите, териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Общинския план за развитие 2007-2013 г.

На тази основа стратегията за развитие на общината за оставащия период до 2013 г. следва да бъде подкрепяща по отношение на необходимите предпоставки за развитие на основните икономически сектори, агресивна – по отношение на желания териториален баланс и протичането на демографските процеси и стабилизираща - по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

3.1. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Общинският план за развитие е инструмент на общинската политика за постигане на устойчиво и балансирано развитие на общината. Дългосрочната политика на общината играе ключова роля за устойчивото развитие посредством постигане на баланс между различните аспекти на развитието (икономически, социален, екологичен и териториален). Акцентира се върху развитието и експонирането на основните фактори за растеж и сравнителните предимства на общината - суровинна и кадрова обезпеченост на структуроопределящите производства, човешки капитал, богато културно–историческо наследство и качествена природна среда.

Политиката на община Дряново за дългосрочно общинско развитие намира израз в следната визия:

„ДРЯНОВО – МЯСТО ЗА ИНВЕСТИЦИИ, СЪХРАНЕНИ ТРАДИЦИИ, СИГУРНОСТ, РЕАЛИЗИРАНИ МЕЧТИ”

Постигането на тази визия ще позволи доближаване до основната цел на политиката за социално-икономическо сближаване на ЕС, определена като намаляване на различията между равнищата в развитието на различните региони и изостаналостта на слаборазвитите региони.

Изпълнението на визията се обуславя от постигането на следните три стратегически цели:

- 1. Стабилизиране и развитие на местната икономика.***
- 2. Подобряване качеството на живот на населението в общината.***

3. Увеличаване на капацитета на общинската администрация за координиране на институции, проекти и програми.

Реализирането на първата цел предполага провеждането на комплекс от мерки, които да доведат до увеличаване равнището на социално-икономическо развитие на общината и доближаване с местните общности от ЕС. Това ще се постигне чрез подобряване на условията за ускорен растеж и повишаване на регионалната конкурентоспособност, чрез увеличаване на производителността и подобряване качеството на произвежданите продукти. Постигането на високи равнища на растеж ще допринесат за повишаване на жизнения стандарт и генериране на ресурси, необходими за развитие на инфраструктурата, социалните услуги и др.

Реализирането на втората цел ще доведе до преодоляване на местния дефицит в качеството на човешките ресурси, чрез квалификация и професионална реализация. Ще бъде стимулирана заетостта и преустановени негативните тенденции на откъсване на образованието от местната икономическа среда и потребностите на местния пазар на труда. Постигането на целта ще спомогне за преодоляване на негативните демографски тенденции в общината и региона. Акцент в планираните мерки за постигането на целта ще бъде поставен върху потребностите и личностната реализация на младите хора.

Реализирането на третата цел включва подобряване качеството на местните услуги и на жизнената среда, както и облекчен достъп до предоставяните в общината публични услуги. Постигането на целта ще превърне общината в привлекателно и сигурно място за гражданите, чрез удовлетворяване на техните социални и духовни нужди.

3.2. ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ

Изпълнението на стратегическите цели изисква определяне на приоритетни области за общинското развитие. Община Дряново трябва да продължи дейностите по усъвършенстване на техническата и социална инфраструктура, опазването на околната среда, изграждането на съвременна институционална среда и развитие на икономическия потенциал и на туризма.

Основавайки се на дефинираните в Националната стратегия за регионално развитие цели и приоритети, и в съответствие с целите и принципите на структурната и кохезионна политика на ЕС, при разработването на ОПР са дефинирани четири приоритета за развитие на община Дряново:

Приоритет I. Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика

Приоритет II. Изграждане, поддръжка и модернизация на общинската инфраструктура

Приоритет III. Подобряване на условията за живот в община Дряново

Приоритет IV. Развитие и укрепване на капацитета на общинската администрация

Към всеки от приоритетите в плана за развитие са адресирани специфични цели, следващи логиката на основната цел. Общинските приоритети съответстват на националните, дефинирани в Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) и включват изпълнението на набор от мерки за постигане на специфични цели.

Приоритет I. Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика

Специфични цели:

1. Подобряване на бизнес средата.

Мерки:

1.1 Предоставяне на подходящи общински терени и сгради за развитие на бизнеса;

1.2 Повишаване конкурентоспособността на местните фирми чрез усвояване на нови технологии;

1.3 Активна политика на привличане на инвеститори.

2. Развитие на туризма

Мерки:

2.1 Развитие на туристическата инфраструктура в общината

2.2 Маркетинг на туристическите продукти на общината

2.3 Разширяване на съществуващите и разработка на нови туристически дестинации и атракции

2.4 Повишаване квалификацията на заетите в туризма

3. Подпомагане развитието на селското стопанство

Мерки:

3.1 Създаване и развитие на частни животновъдни ферми;

3.2 Създаване на условия за предлагане и изкупуване на селскостопанска продукция

3.3 Ефективно използване на общинските земеделски земи

Целите в Приоритет 1 на ОПР са в пряка връзка със специфичните цели от втория и четвърти приоритети от Националната стратегия за регионално развитие. Изпълнението на целите ще доведе до модернизиране на елементите от общинската транспортна и техническа инфраструктура, обновяване на градската среда и подобряване на околната среда.

Приоритет II. Изграждане, поддръжка и модернизация на общинската инфраструктура

Специфични цели:

1. Поддържане и развитие на транспортната инфраструктура.

Мерки:

1.1. Рехабилитация на уличната пътна мрежа;

1.2. Рехабилитация на общинската пътна мрежа;

1.3. Рехабилитация на пътищата от Републиканската пътна мрежа на територията на общината;

1.4. Изграждане на нови пътни връзки и улици.

2. Поддържане и развитие на техническата инфраструктура.

Мерки:

2.1 Доизграждане и реконструкция на водопреносната и канализационна мрежи;

2.2 Доизграждане, реконструкция и оптимизиране на уличното осветление;

2.3 Разработване и изпълнение на програми за енергийна ефективност.

Целите в Приоритет 2 кореспондират пряко с третия приоритет от Националната стратегия за регионално развитие - Подобряване на привлекателността и качеството на живот в районите за планиране.

Приоритет III. Подобряване на условията за живот в община Дряново

Специфични цели:

1. Рехабилитация и поддръжка на социалната инфраструктура.

Мерки:

1.1. Адаптиране на обществената инфраструктура за достъп на лица с увреждания;

1.2. Основен ремонт и поддръжка на детските и учебните заведения;

1.3. Модернизация на сградния фонд на културните институти;

1.4. Изграждане на училищни и обществени бази за физкултура и спорт;

1.5. Ремонт и поддържане на спортна база в общината;

1.6. Реконструкция и модернизация на обектите в системата на социалните дейности.

2. Инвестиции и грижа за младите хора.

Мерки:

2.1. Допълнително развитие на извънучилищните форми на работа с деца и ученици;

2.2. Оптимизация на образователната мрежа съобразно демографските процеси. и потребностите на местния бизнес;

2.3. Инициативи за осмисляне на свободното време.

3. *Реализация на политика на активна заетост на човешките ресурси.*

Мерки:

- 3.1. *Създаване на условия за повишаване на квалификацията и преквалификация на работната сила;*
4. *Оптимално използване на природните дадености и културно-историческото наследство на територията на община Дряново.*

Мерки:

- 4.1. *Консервационни и реставрационни дейности за паметниците на културата;*
- 4.2. *Устойчиво развитие на културните процеси в общината;*
- 4.3. *Съхраняване и обогатяване на народните традиции, художествените занаяти и културни празници;*
- 4.4. *Подобряване на туристическата инфраструктура.*

Целите в Приоритет 3 на ОПР кореспондират със специфичните цели от първия и втория приоритети от Националната стратегия за регионално развитие във връзка с повишаване конкурентността на местната икономика, създаване на условия за икономически растеж и увеличаване на заетостта.

Приоритет IV. Развитие и укрепване на капацитета на общинската администрация

Специфични цели:

1. *Укрепване на местния административен и управленски капацитет.*

Мерки:

- 1.1. *Квалификация и преквалификация на служителите от общинската администрация и общинските съветници;*
- 1.2. *Подобряване на местния капацитет за привличане и управление на външни средства;*
- 1.3. *Дейност на обществените и консултативни съвети в подкрепа на местното развитие;*
- 1.4. *Изграждане и въвеждане на информационна система за мониторинг и анализ на изпълнението на ОПР.*
2. *Разширяване обхвата и подобряване качеството на административните услуги.*

Мерки:

- 2.1 *Усъвършенстване на съществуващите и включване на нови услуги за населението.*

3. Участие на общината в местни, регионални, национални и международни мрежи и партньорства.

Мерки:

- 3.1. Сътрудничество и партньорство с НПО на местно, национално и международно ниво;*
- 3.2. Интегриране на общината в социално-икономическия живот на областта, на Северния централен район за планиране и европейски регионални мрежи;*
- 3.3. Развитие на международните връзки и реализиране на съвместни инициативи с побратимени градове;*
- 3.4. Изграждане и развитие на обществено-частни партньорства в подкрепа на местното и регионално развитие;*
- 3.5. Разработване на проекти и управление на дейностите за реализиране на ОПР.*

Приоритет 4 е в тясна връзка с Приоритет 6 от Националната стратегия за регионално развитие - *Укрепване на институционалния капацитет на регионално и местно ниво за подобряване процеса на управление*. Реализацията на целите ще доведе до повишаване на местния институционален капацитет за изпълнение на дейностите по преодоляване на регионалните различия и сближаване с местните общности от ЕС.

Приоритетите в общинското развитие на община Дряново и включените в тях специфични цели са идентифицирани и актуализирани на основата на социално – икономическия анализ на общината.

Осъществяването на приоритетите в оставащия период на действие на ОПР – до 2013 г. е развито в актуализирана индикативна финансова таблица по години и източници за финансиране, като е използвана следната структура:

- Приоритети;
- Специфични цели;
- Мерки.

Разработена е и Програма за реализация на Общинския план за развитие (ПРОПР), с цел детайлизиране на заложените мерки, дейности и проекти и обвързването им с конкретни финансови източници, срокове и отговорници.

Програмата за реализация на Общинския план за развитие /ПРОПР/ е краткосрочен оперативен документ за осъществяване на основните приоритети и цели в развитието на общината. ПРОПР се разработва на основата на ресурсно осигурените мерки за съответната година.

Всяка програма съдържа:

*Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.*

- конкретизация на мерките за развитие;
- проектите за изпълнение на мерките;
- необходимите финансови ресурси;
- звената за изпълнение на проектите;
- дейностите за осигуряване на информация и публичност;
- дейностите по контрола и оценката на изпълнението на програмата.

ПРОПР се приема от Общинския съвет по предложение на кмета на общината. Тя представлява механизъм за реализация на всяка конкретна цел, мярка и дейност на общинския план. Разработването на програмата е обвързано с процедурата по изработване на проекта за бюджет на общината.

IV. АКТУАЛИЗИРАНА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

№	Дейност	Срок за изпълнение	Необходими средства /лв./	Източници на финансиране /лв./					
				Средства на местните власти	Средства от държавния бюджет	Фондове на ЕС	Частни средства	Други донори	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
ПРИОРИТЕТ I : Развитие и повишаване конкурентноспособността на общинската икономика									
Цел I.1.: Подобряване на бизнес средата									
Мярка I.1.1. Подкрепа на общината за развитие на бизнеса									
I.1.1.1.	ОБЛЕКЧАВАНЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ ПРЕДПРИЯТИЯ	2011 – 2013	10 000	10 000					
I.1.1.2.	ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩИНСКИ ТЕРЕНИ И СГРАДИ НА БИЗНЕСА	2011 - 2013	15 000	15 000					
I.1.1.3.	РЕМОНТ НА ГРАДСКОТО ПАЗАРИЩЕ	2011 – 2013	300 000	30 000		270 000			
Мярка I.1.2. Повишаване конкурентноспособността на местните фирми чрез усвояване на нови технологии									
I.1.2.1.	ОРГАНИЗИРАНЕ И УЧАСТИЕ В ИНВЕСТИЦИОННИ ФОРУМИ	2011 – 2013	20 000	5 000			15 000		
Мярка I.1.3. Активна политика на привличане на инвеститори									
I.1.3.1.	СЪЗДАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННА БАЗА ДАННИ: ЗА ТЕРИТОРИЯТА, ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ, ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ, ТУРИЗЪМ	2011 - 2013	80 000	40 000	10 000	30 000			

I.1.3.2.	ИЗГОТВЯНЕ НА МАРКЕТИНГОВА СТРАТЕГИЯ	2011 – 2013	30 000	10 000	20 000	
I.1.3.3.	СЪЗДАВАНЕ НА ПЧП	2011 – 2013	50 000	5 000	15 000	30 000
Цел I.2.: Развитие на туризма						
Мярка I.2.1. Развитие на туристическата инфраструктура в общината						
I.2.1.1.	РЕКОНСТРУКЦИЯ И МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА В РАЙОНА НА ДРЯНОВСКИ МАНАСТИР	2011 – 2013	200 000	20 000	180 000	
Мярка I.2.2. Маркетинг на туристическите продукти на общината						
I.2.2.1.	ИЗГОТВЯНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ В АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РЕКЛАМНИТЕ МАТЕРИАЛИ НА ОБЩИНАТА	2011 – 2013	40 000	15 000	25 000	
I.2.2.2.	РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР	2011 – 2013	50 000	20 000	30 000	
	Мярка I.2.3. Разширяване на съществуващите и изграждане на нови туристически дестинации и атракции	2011 – 2013	40 000	5 000	35 000	
Цел I.3.: Подпомагане развитието на селското стопанство						
	Мярка I.3.1. Създаване и развитие на частни животновъдни ферми	2011 – 2013	10 000	5 000		5 000
	Мярка I.3.2. Създаване на условия за предлагане и изкупуване на селскостопанска продукция	2011 – 2013	20 000	15 000		5 000
	Мярка I.3.3. Ефективно използване на общинските земеделски земи	2011 – 2013	20 000	20 000		

ПРИОРИТЕТ II : Изграждане, поддръжка и модернизация на общинската инфраструктура						
Цел II.1.: Поддържане и развитие на транспортната инфраструктура						
Мярка II.1.1. Рехабилитация на уличната пътна мрежа						
	РЕМОНТ И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА УЛИЧНА МРЕЖА ГР. ДРЯНОВО, „ЛАРГО“ И ПЛОЩАДНИТЕ ПРОСТРАНСТВА	2011 – 2013	2 500 000	100 000		2 400 000
II.1.1.1.		2011 – 2013	4 000 000	100 000		3 900 000
II.1.1.2.	РЕКОНСТРУКЦИЯ НА УЛ. ШИПКА, ГР. ДРЯНОВО	2011 – 2013	650 000	65 000		585 000
II.1.1.3.	РЕМОНТ И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА В КМЕТСТВОТА	2011 – 2013	4 500 000		600 000	3 900 000
	Мярка II.1.2. Рехабилитация на общинската пътна мрежа					
	Мярка II.1.3. Рехабилитация на пътищата от Републиканската пътна мрежа на територията на общината					
II.1.3.1.	РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ПЪТ III-609 ГР. ДРЯНОВО-ГР. ТРЯВНА	2011 – 2013	10 000 000			10 000 000
II.1.3.2.	РЕКОНСТРУКЦИЯ ПЪТ ГР. СЕВЛИЕВО-ГР. ДРЯНОВО ПРЕЗ С. СКАЛСКО	2011 – 2013	15 000 000			15 000 000
II.1.3.3.	РЕКОНСТРУКЦИЯ ПЪТ III- 609 ГР. ДРЯНОВО – СЕЛО БУРЯ	2011 – 2013	7 000 000			7 000 000
	Мярка II.1.4. Изграждане на нови пътни връзки и улици					
II.1.4.1.	ИЗГРАЖДАНЕ НА МОСТОВО СЪОРЪЖЕНИЕ НАД ГЛАВЕН ПЪТ I	2011 – 2013	300 000		300 000	
	Цел II.2.: Поддържане и развитие на техническата инфраструктура					
	Мярка II.2.1. Доизграждане и реконструкция на водопроводната и канализационна мрежи					

II.2.1.1.	ИЗГРАЖДАНЕ НА ГПСОВ, РЕКОНСТРУКЦИЯ И ДОИГРАЖДАНЕ НА КАНАЛИЗАЦИОННА СИСТЕМА И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА ВОДОСНАБДИТЕЛНА СИСТЕМА НА ГР. ДРЯНОВО	2011 – 2013	24 000 000		24 000 000		
II.2.1.2.	РЕКОНСТРУКЦИЯ ВОДОПРОВОДНА МРЕЖА ГР. ДРЯНОВО	2011 – 2013	300 000	60 000	140 000	100 000	
II.2.1.3.	ВОДОСНАБДЯВАНЕ НА СЕЛАТА В ОБЩИНА ДРЯНОВО	2011 – 2013	400 000	40 000		360 000	
II.2.1.4.	ИЗГРАЖДАНЕ И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА КАНАЛИЗАЦИОННАТА МРЕЖА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА НА ОБЩИНАТА	2011 – 2013	600 000	60 000	200 000	340 000	
II.2.1.5.	КАНАЛИЗАЦИОНЕН КОЛЕКТОР С ПРЕЧИСТВАТЕЛНО СЪОРЪЖЕНИЕ ДРЯНОВСКИ МАНАСТИР - ППР	2011 – 2013	100 000			100 000	
II.2.1.6.	ПРЕЧИСТВАТЕЛНО СЪОРЪЖЕНИЕ - С. ГОСТИЛИЦА	2011 – 2013	1 100 000			1 100 000	
	Мярка II.2.2. Реконструкция и оптимизиране на уличното осветление	2011 – 2013	150 000	150 000			
	Мярка II.2.3. Разработване и изпълнение на програми за енергийна ефективност						
II.2.3.1.	ПОВИШАВАНЕ ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА СГРАДНИЯ ФОНД	2011 – 2013	1 200 000	120 000		1 080 000	
II.2.3.2.	АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	2011 – 2013	15 000	15 000			
II.2.3.3.	РЕКОНСТРУКЦИЯ И РЕМОНТ НА АДМИНИСТРАТИВНИ СГРАДИ ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ	2011 – 2013	200 000	20 000		180 000	

П.2.3.4.	ГАЗИФИКАЦИЯ НА ГР. ДРЯНОВО	2011 – 2013	10 000 000			10 000 000
Цел П.3.: Усъвършенстване на териториалното устройство и плановата обезпеченост						
	Мярка П.3.1. Разработване на нов ОГП на община Дряново.	2011 – 2013	100 000		100 000	
	Мярка П.3.2. Изготвяне на нови кадастрални карти	2011 – 2013	150 000	20 000	130 000	
	Мярка П.3.3. Изменение на съществуващите подробни устройствени планове	2011 – 2013	30 000	20 000		10 000
	Мярка П.3.4. Изготвяне на нови регулационни планове за населени места с влезли в сила кадастрални карти	2011 – 2013	100 000	10 000	30 000	60 000
Цел П.4.: Благоустрояване и подобряване на жизнената среда						
	Мярка П.4.1. Инфраструктура квартал "Априлци", ж.п. гара, Квартал "Изгрев", жк "Успех"	2011 – 2013	2 400 000	400 000		2 000 000
	Мярка П.4.2. Изграждане на спортни площадки и съоръжения	2011 – 2013	150 000	15 000	25 000	110 000
ПРИОРИТЕТ III: Подобряване на условията за живот в община Дряново						
Цел III.1.: Рехабилитация и поддръжка на социалната инфраструктура						
	Мярка III.1.1. Адаптиране на обществената инфраструктура за достъп на лица с увреждания	2011 – 2013	150 000	10 000	30 000	110 000
	Мярка III.1.2. Основен ремонт и поддръжка на детските и учебните заведения					

III.1.2.1.	ОСНОВНИ РЕМОНТИ НА: ПГИ „РАЧО СТОЯНОВ”, СОУ „МАКСИМ РАЙКОВИЧ”, ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ – С. ГОСТИЛИЦА И ДЕТСКИ ГРАДИНИ	2011 – 2013	1 600 000	180 000	180 000	1 240 000	
Марка III.1.3. Модернизация на сградния фонд на културните институти							
III.1.3.1.	ОСНОВНИ РЕМОНТИ НА ЧИТАЛИЦА И ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ	2011 – 2013	600 000	60 000		540 000	
III.1.3.2.	НОВО ОБОРУДВАНЕ И ОБЗАВЕЖДАНЕ ЗА КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ	2011 – 2013	100 000	10 000		90 000	
Марка III.1.4. МОДЕРНИЗАЦИЯ на училищни и обществени бази за физкултура и спорт							
III.1.4.1.	МОДЕРНИЗАЦИЯ НА СТАДИОН В ЦАРЕВА ЛИВАДА	2011 – 2013	3 000 000			3 000 000	
III.1.4.2.	РЕКОНСТРУКЦИЯ НА СПОРТЕН КОМПЛЕКС „ЛОКОМОТИВ”	2011 – 2013	1 000 000			1 000 000	
III.1.4.3.	НОВО ОБОРУДВАНЕ И ОБЗАВЕЖДАНЕ НА СПОРТНИ КЛУБОВЕ И СПОРТНИ ОБЕКТИ	2011 – 2013	120 000	15 000	30 000	75 000	
Марка III.1.5. Реконструкция и модернизация на обектите в системата на социалните дейности							
III.1.5.1.	РЕКОНСТРУКЦИЯ НА БОЛНИЦА, ПОЛИКЛИНИКА И ЗДРАВНИ КАБИНЕТИ	2011 – 2013	1 000 000			1 000 000	
III.1.5.2.	ОСИГУРЯВАНЕ НА МОДЕРНА ТЕХНИКА ЗА БОЛНИЦАТА	2011 – 2013	200 000	10 000	40 000	50 000	100 000
III.1.5.3.	ОСИГУРЯВАНЕ НА НОВО ОБОРУДВАНЕ И ОБЗАВЕЖДАНЕ ЗА СОЦИАЛНИ ОБЕКТИ И ОРГАНИЗАЦИИ	2011 – 2013	120 000		120 000		
III.1.5.4.	ОСНОВЕН РЕМОНТ НА СОЦИАЛНИ ДОМОВЕ И СГРАДИ ЗА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ	2011 – 2013	350 000	35 000	105 000	210 000	
III.1.5.5.	ДОИЗГРАЖДАНЕ НА СПОРТЕН И РЕХАБИЛИТАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНЯ – ДРЯНОВО	2011 – 2013	2 100 000			2 100 000	

Цел III.2.: Инвестиции и грижа за младите хора						
Марка III.2.1. Допълнително развитие на извънучилищните форми на работа с деца и ученици						
		2011 – 2013	15 000	5 000	10 000	
III.2.1.1.	ПРОВЕЖДАНЕ НА “ЗЕЛЕНИ УЧИЛИЩА”	2011 – 2013	15 000	5 000	10 000	
III.2.1.2.	СТИМУЛИРАНЕ НА МЛАДЕЖКИ НПО ЗА УЧАСТИЯ В ПРОЕКТИ	2011 – 2013	10 000	10 000		
Марка III.2.2. Оптимизация на образователната мрежа съобразно демографските процеси. и потребностите на местния бизнес						
III.2.2.1.	ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА УЧИЛИЩНАТА МРЕЖА	2011 – 2013	250 000		250 000	
III.2.2.2.	АДАПТИРАНЕ НА СПЕЦИАЛНОСТИТЕ В УЧИЛИЩАТА, СЪОБРАЗНО НУЖДИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА	2011 – 2013	40 000		40 000	
III.2.2.3.	ОСИГУРЯВАНЕ НА НОВО ОБОРУДВАНЕ И ОБЗАВЕЖДАНЕ ЗА ДЕТСКИ ГРАДИНИ И УЧИЛИЩА	2011 – 2013	280 000	20 000	80 000	120 000
Марка III.2.3. Инициативи за осмисляне на свободното време						
III.2.3.1.	ИЗГРАЖДАНЕ НА МЛАДЕЖКИ ЦЕНТЪР	2011 – 2013	30 000	15 000	15 000	
III.2.3.2.	УЧАСТИЕ В ЕКОЛОГИЧНИ ИНИЦИАТИВИ	2011 – 2013	140 000	20 000	120 000	
III.2.3.3.	ПРОВЕЖДАНЕ НА ЧАСОВЕ ПО ЕКОЛОГИЯ В ДЕТСКИ ГРАДИНИ И УЧИЛИЩА	2011 – 2013	10 000	5 000	5 000	
III.2.3.4.	СЪздаване на нови местни клубове по интереси	2011 – 2013	10 000	5 000	5 000	
III.2.3.5.	ОРГАНИЗИРАНЕ НА СПОРТНИ СЪСТЕЗАНИЯ: ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ, НАЦИОНАЛНИ, МЕЖДУНАРОДНИ	2011 – 2013	100 000	25 000	25 000	20 000
						30 000

Цел III.3.: Реализация на политика на активна заетост на човешките ресурси						
Мярка III.3.1. Създаване на условия за повишаване на квалификацията и преквалификация на работната сила						
		2011 – 2013	380 000	30 000	350 000	
III.3.1.1.	УЧАСТИЕ В НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА ЗАЕТОСТ	2011 – 2013	380 000	30 000	350 000	
III.3.1.2.	РАЗРАБОТВАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА МЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ЗАЕТОСТ	2011 – 2013	25 000	25 000		
III.3.1.3.	РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМИ ЗА ЗАЕТОСТ НА РИСКОВИ ГРУПИ	2011 – 2013	30 000		30 000	
III.3.1.4.	ПОВИШАВАНЕ КВАЛИФИКАЦИЯТА НА ЗАЕТИТЕ В ТУРИЗМА	2011 – 2013	30 000			30 000
Цел III.4.: Оптимално използване на природните дадености и културно-историческото наследство на територията на община Дряново						
Мярка III.4.1. Консервационни и реставрационни дейности на културни обекти						
III.4.1.1.	РЕСТАВРАЦИЯ НА ЦЪРКВИ И ПАМЕТНИЦИ	2011 – 2013	400 000	40 000	140 000	220 000
III.4.1.2.	РЕСТАВРАЦИЯ И КОНСЕРВАЦИЯ НА КРЕПОСТИ „БОРУНА” И „СТРИНАВА”	2011 – 2013	3 000 000	300 000	700 000	2 000 000
III.4.1.3.	РЕСТАВРАЦИЯ И КОНСЕРВАЦИЯ НА „ДИСКОДУРАТЕРА” И РИМСКИТЕ ПЪТИЩА	2011 – 2013	800 000	20 000	80 000	700 000
Мярка III.4.2. Устойчиво развитие на културните процеси в общината						
	РАЗШИРЯВАНЕ И РАЗНООБРАЗЯВАНЕ КУЛТУРНИЯ КАЛЕНДАР НА ОБЩИНАТА (РЕАЛИЗИРАНЕ НА НОВИ ИНИЦИАТИВИ)	2011 – 2013	80 000	40 000	40 000	
III.4.2.1.	Мярка III.4.3. Съхраняване и обогатяване на народните традиции, художествените занаяти и културни празници					

Ш.4.3.1.	СЪЗДАВАНЕ, РАЗШИРЯВАНЕ И ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ КОНТАКТИ С ОБЩИНИ, ТВОРЦИ, ТВОРЧЕСКИ ГРУПИ, МЛАДЕЖКИ ОРГАНИЗАЦИИ, СПОРТНИ КЛУБОВЕ И ИНСТИТУЦИИ	2011 – 2013	90 000	9 000	81 000	
Цел Ш.5.: Опазване на околната среда						
Мярка Ш.5.1. Рекултивация на сметища						
Ш.5.1.1.	РЕКУЛТИВАЦИЯ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СМЕТИЩЕ В ГР. ДРЯНОВО	2011 – 2013	2 000 000		2 000 000	
Ш.5.1.2.	ИЗЧИСТВАНЕ И РЕКУЛТИВАЦИЯ НА НОВООБРАЗУВАНИ НЕРЕГЛАМЕНТИРАНИ СМЕТИЩА	2011 – 2013	60 000	60 000		
Мярка Ш.5.2. Третиране на отпадъците						
Ш.5.2.1.	УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ГР. ДРЯНОВО	2011 – 2013	150 000			150 000
	Мярка Ш.5.3. Актуализиране на цялостната общинска програма за управление на околната среда	2011 – 2013	1 000	1 000		
	Мярка Ш.5.4. Усъвършенстване на местните нормативни документи и развитие на администрацията	2011 – 2013	4 000	4 000		
	Мярка Ш.5.5. Възстановяване и поддържане на зелените площи	2011 – 2013	180 000	180 000		
	Мярка Ш.5.6. Реконструкция на централна градска зелена зона	2011 – 2013	1 800 000		1 800 000	

	Мярка Ш.5.7. Почистване на поречието на р. Дряновска и р. Янтра	2011 – 2013	200 000	200 000		
	Мярка Ш.5.8. Осигуряване на нова техника и съдове	2011 – 2013	150 000	150 000		
	Мярка Ш.5.9. Повишаване на ролята на гражданското общество					
Ш.5.9.1.	ИЗЛЪЧВАНЕ НА РУБРИКИ С ЕКОЛОГИЧНА НАСОЧЕНОСТ ПО МЕСТНИТЕ МЕДИИ	2011 – 2013	1 000	1 000		
Ш.5.9.2.	ИЗДАВАНЕ НА ДИПЛЯНИ И БРОШУРИ	2011 – 2013	3 500	3 500		
Ш.5.9.3.	ПРОВЕЖДАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ИНФОРМАЦИОННИ ДНИ ПО НАСЕЛЕНИ МЕСТА	2011 – 2013	2 000	2 000		
ПРИОРИТЕТ IV: Развитие и укрепване на капацитета на общинската администрация						
Цел IV.1.: Укрепване на местния административен и управленски капацитет						
	Мярка IV.1.1. Квалификация и преквалификация на служителите от общинската администрация и общинските съветници	2011 – 2013	30 000	30 000		
	Мярка IV.1.2. Подобряване на местния капацитет за привличане и управление на външни средства	2011 – 2013	15 000	15 000		
	Мярка IV.1.3. Дейност на обществените и консултативни съвети в подкрепа на местното развитие	2011 – 2013	6 000	6 000		

	Мярка IV.1.4. Изграждане и въвеждане на информационна система за мониторинг и анализ на изпълнението на ОПР	2011 – 2013	5 000	5 000			
Цел IV.2.: Разширяване обхвата и подобряване качеството на административните услуги							
	Мярка IV.2.1. Усъвършенстване на съществуващите и включване на нови услуги за населението	2011 – 2013	3 000	3 000			
Цел IV.3.: Участие на общината в местни, регионални, национални и международни мрежи и партньорства							
	Мярка IV.3.1. Сътрудничество и партньорство с НПО на местно, национално и международно ниво	2011 – 2013	12 000	6 000			6 000
	Мярка IV.3.2. Интегриране на общината в социално-икономическия живот на областта, на Северния централен район за планиране и европейски регионални мрежи	2011 – 2013	6 000	3 000			3 000
	Мярка IV.3.3. Развитие на международните връзки и реализиране на съвместни инициативи с побратимени градове						
IV.3.3.1	ПАРТНЬОРСТВА СЪС СРОДНИ ОБЩИНИ ОТ ЕС И ДРУГИ ДЪРЖАВИ	2011 – 2013	300 000	30 000	270 000		
	Мярка IV.3.4. Изграждане и развитие на обществено-частни партньорства в подкрепа на местното и регионално развитие						
IV.3.4.1	РАЗРАБОТВАНЕ НА СЪВМЕСТНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОЕКТИ ЧРЕЗ ПУБЛИЧНО-ЧАСТНИ ПАРТНЬОРСТВА	2011 - 2013	24 000	12 000			12 000

V. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Организацията на изпълнението на общинския план за развитие на община Дряново включва поредица от действия, свързани с:

- ресурсното осигуряване и разпределяне на средствата при реализацията на мерките;
- функционалната, институционалната и териториалната организация на действията по изпълнение на мерките, програмите и проектите на плана;
- оперативното управление и координацията между участниците в процеса на реализация;
- мониторингът /наблюдението/, оценката и контролът на изпълнението по отношение на целите, действията, ресурсите и резултатите;
- актуализацията и усъвършенстването на самия планов документ;
- осигуряването на публичност и прозрачност на процеса на разработване, приемане и реализация на плана, което пряко се свързва със засилване на демократичността в управлението.

Всички тези етапи на реализацията следва да бъдат програмно, ресурсово, кадрово и организационно осигурени.

Ресурсното осигуряване и разпределение на средствата при реализация на мерките в рамките на общинския план за развитие на община Дряново се осъществява чрез разработената индикативна финансова таблица. Тя дава числен финансов и времеви израз на предвидените в плана мерки.

Групирани, основните източници за финансиране на планираните дейности и проекти са:

- национални източници, включващи средствата на държавното финансиране – републикански бюджет, общински бюджети, от търговски дружества с държавно и общинско участие и финансиране от частни търговски дружества;
- средства с източник Европейския съюз – Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС, чрез българските оперативни програми – ОПРР, ОПОС, ОПАК, ОПРЧР, ОПТП и др., както и други програми на Общността;
- безвъзмездни средства от други източници и донорски програми;
- привлечени средства чрез кредитни инструменти и инвестиционни фондове.

Програмата за реализация на АДИОПР и по специално индикативната финансова таблица следва да се обвържат с процедурата по изработването на проекта на бюджет на общината. В индикативната финансова таблица в резултат от извършен мониторинг и оценка е възможно да се правят целесъобразни оперативни и текущи изменения по промяна на размера на определени средства или прехвърляне на конкретни ресурси, както и да се актуализират отделни източници на финансиране, срокове, приоритети и конкретни изпълнители на мерки от плана.

Функционалната, институционалната и териториалната организация на действията по изпълнение на мерките, програмите и проектите на плана се осъществяват от общинския съвет и кметът на община Дряново, като за целта тези въпроси следва да се решат в рамките на Наредба, приета от общинския съвет, с която да се уредят всички въпроси свързани с текущото управление на реализацията на общинския план за развитие.

Наблюдението на изпълнението на АДИОПР е задача на Общинския съвет на община Дряново и на Кмета на общината. Това налага съветът да вземе решение за създаване по предложение на кмета на работна група за наблюдение на плана. На основа на взетото решение кметът издава заповед за нейното създаване.

Групата за наблюдение следва да включва представители на съвета и експерти от състава на общинската администрация, като организацията и функционирането ѝ се регламентира с решение на ОбС /Наредбата за текущо управление на реализацията на общинския план за развитие/.

Групата за наблюдение:

- Разглежда и предлага за утвърждаване на индикаторите за наблюдение на степента на изпълнение на плана. В правомощията на съвета е той да утвърди по предложение на кмета на общината изготвеното предложение от групата, като съответно определя техния конкретен набор и стойностите им;
- Периодично извършва преглед на постигнатия напредък и докладва на ръководството на общината състоянието и възможните мерки;
- Обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите, изготвя отчет за постигнатите резултати;
- Разглежда резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена и прави предложение пред ръководството на общината за предприемане на необходимите действия;

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

- Ежегодно изготвя доклад за изпълнението, като предлага мерки за промяна, ако това е наложително. Докладът и мерките се предлагат на кмета за последващо внасяне и разглеждане от съвета;
- Прави предложения за усъвършенстване на плана, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите.

В рамките на дейността си групата за наблюдение изготвя регулярни или конкретни отчети, които предоставя на съвета и кмета на общината. В отчетите се оценява и прогреса при реализацията на плана и изпълнението на показателите и индикаторите.

Мониторингът води до засилване потенциалните възможности за реализация на общинския план за развитие. Чрез прилагането му е възможно да се подобри сътрудничеството между различните участници, които си комуникират при изпълнението на плана, като широко се прилага принципа на прозрачност, публичност и партньорство. Внасянето на елементи на обществено обсъждане води до реално обогатяване на ОПР с участието на населението на общината.

Важен момент при организацията на мониторинга е определянето на неговите водещите компоненти. Най-общо тук се включва:

- Определяне на система от индикатори за измерване степента на изпълнение;
- Създаване на механизъм за измерване и проследяване на водещите параметри;
- Избор и адаптиране на механизми за сравнение и оценка на резултатите;
- Оценка на резултатите и предприемане на корекции при значими отклонения.

От гледна точка на информационното осигуряване на мониторинга е важен въпросът за събираемостта на данните за самото оценяване – те следва да са редовни /официализирани/, верифицирани, релевантни на заложените цели и прости. Това налага да се осъществява периодична координация и съвместен обмен на информация между общинската администрация на Дряново, ТСБ, ДБТ, ОДЗ и др. институции за набиране и анализиране на текущи данни и информационни източници.

Наблюдението и оценката следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината /настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции/. Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

VI. ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Съгласно чл. 37, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР), Общинският план за развитие и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, което ще бъде своевременно изпълнявано от Община Дряново. В рамките на всеки проект, предвиден за изпълнение до 2013 г. ще бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи.

В съответствие с чл. 91, ал. 2 от ППЗРР, за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад, който ще се публикува на страницата на общината в Интернет.

При разработването на АДИОПР на Дряново беше приложен принципа на партньорство, чрез включване на широк кръг заинтересовани страни, както в процеса на планиране, така и в процесите на обсъждане и консултиране, идеи за финансиране, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол.

Прилагането на принципа на партньорство включва информиране за АДИОПР на всички заинтересовани страни, възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения чрез формални и неформални работни срещи с по-тесен кръг участници, осъществяване на широко консултиране чрез организиране на публични дискусии, в т.ч. и чрез интернет, участие във формални структури за планиране и мониторинг със състав, основан на принципа на партньорството - власти на различните равнища, социални и икономически партньори, гражданско общество.

Планът е ориентиран основно към дейности в сферата на компетенция на местните власти, като ключови партньори на местно равнище се явяват НПО, представители и сдружения на бизнеса, изследователски и научни институции.

Изграждането на ефективни партньорства в процеса на планиране и изпълнение ще даде възможност да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на средства. Партньорството ще допринесе за доизграждане на връзки между различните субекти с влияние върху местното развитие.

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

В процеса на изпълнение на АДИОПР на община Дряново за периода 2011-2013 г. следва да бъде широко застъпено публично-частното партньорство като инструмент за оптимизиране на предоставяните продукти и услуги за обществото.

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Дряново и общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информиране и въвличането на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на актуализирания ОПР.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие. Местните органи на управление в община Дряново трябва да се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;

Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община Дряново за периода 2011 - 2013 г.

- Своевременно информиране на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на актуализирания Общински план за развитие;
- Изпълнението на Общинския план за развитие изисква дългосрочни усилия, но той може да се изпълни успешно, само ако се прилага стъпка по стъпка, т.е. като се изпълняват поетапно отделните проекти, залегнали в него с осигуряване на адекватна информираност, участие и мотивация на заинтересованите страни и цялата местна общност.

В заключение можем да обобщим, че осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Дряново и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ГРАФИКИТЕ, СХЕМИТЕ

Таблица 1: Основни данни за община Дряново и съседните общини

Таблица 2: Население в община Дряново към 01.02.2011 г. по местоживеене, пол и възраст

Таблица 3: Население в община Дряново за 2006 - 2010 г.

Таблица 4: Население на община Дряново към 2011 г. по местоживеене и пол

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст в община Дряново - 2006 – 2010 г.

Таблица 6: Население на 15 и повече навършени години по икономическа активност, пол и възраст към 01.02.2011 г.

Таблица 7: Живородени, умрели, миграция, естествен прираст на населението на община Дряново - 2006-2010 г.

Таблица 8: Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст

Таблица 9: Регистрирани безработни в бюрата по труда

Таблица 10: Наети лица по трудово и служебно правоотношение по отрасли

Таблица 11: Средна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение

Таблица 12: Заведения за болнична и извънболнична медицинска помощ в община Дряново към 31.12.2010 г.

Таблица 13: Медицински персонал в лечебните и здравните заведения на община Дряново за периода 2006 – 2010 г.

Таблица 14: Население на 7 и повече години в община Дряново по ниво на образование към 01.02.2011г.

Таблица 15: Училища в община Дряново по учебни години (брой)

Таблица 16: Учащи в община Дряново по учебни години (брой)

Таблица 17: Детски заведения в община Дряново (брой)

Таблица 18: Детски ясли в община Дряново

Таблица 19: Брой читалища, получили материални субсидии

Таблица 20: По-важни ежегодни културни прояви на територията на община Дряново

Таблица 21: Брой деца, редовно участващи в спортни прояви и клубове:

Таблица 22: Брой стопански субекти (нефинансов сектор) за община Дряново по отрасли

Таблица 23: Предприятия според броя на заетите по отрасли

Таблица 24: Приходи от обичайната дейност на предприятията (хил. лева)

Таблица 25: Нетни приходи от продажби на предприятията (хил. лева)

Таблица 26: Чуждестранни преки инвестиции от нефинансовия сектор

Таблица 27: Средства за подслон и места за настаняване на територията на община Дряново

Таблица 28: Дейност на средствата за подслон и местата за настаняване в община Дряново

Фиг. 1. Динамика на населението в община Дряново - 2006 – 2011 г.

Фиг. 2. Население под, в и над трудоспособна възраст в община Дряново – 2010 г.

Фиг. 3. Динамика на безработицата в община Дряново по брой регистрирани лица

Фиг. 4. Динамика на средногодишното равнище на безработица в община Дряново

Фиг. 5. Разпределение на земеделските и горски територии в община Дряново

Фиг. 6. Разпределение на обработваемата земя в община Дряново в декари

ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

- Равнище на безработица (%);
- Относителният дял на заетите (в общото трудоспособно население);
- Относителен дял на наетите (в общото трудоспособно население);
- Равнище на средната работна заплата в общината (лева);
- Местни и чуждестранни инвестиции (лева);
- Брой на предприятията в община Дряново;
- Нетни приходи от продажби на предприятията (лева);
- ДМА в предприятията (лева);
- Изградена нова канализационна мрежа (км);
- Обновени водопроводни и канализационни мрежи (км);
- Подобвени общински пътища в лошо състояние и такива без настилка (км);
- Подобрена улична мрежа в лошо състояние в (км);
- % отпадни води, подложени на пречистване;
- % на домакинствата/предприятията, обслужвани от нови/подобвени системи за водоснабдяване;
- Намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа (в %);
- Дължина (в километри) на построената газопроводна мрежа;
- Дължина (в километри) на обновена електропреносна мрежа;
- Икономии от внедрени общински мерки за енергийна ефективност (кW);
- Брой на създадените "онлайн" административни услуги;
- Брой общински служители, преминали курсове за квалификация и обучение;
- Брой изградени обекти на местната бизнес инфраструктура, в т.ч. бизнес офиси, изложбени зали, бизнес инкубатори, индустриални паркове, производствени зони и др.;
- Брой на малките и средни предприятия, които получават бизнес услуги;
- Брой на фирмите, разположени в бизнес паркове и/или техно-инкубатори;
- Брой места за настаняване и/или средства за подслон;
- Брой реализирани ношувки в местата за подслон и настаняване;
- Приходи от ношувки в хотели, къщи за гости и др. места за настаняване;
- Приходи от посетители на туристически и културни обекти и забележителности;

*Актуализиран документ за изпълнението на общински план за развитие на община
Дряново за периода 2011 - 2013 г.*

- Брой туристи посетили туристически и културни обекти и забележителности;
- Брой на компютрите на 100 ученика в училищата;
- Брой на Интернет места на 100 ученика в училищата;
- Брой сключени договори с работодатели по мерките за насърчаване на заетостта;
- Брой безработни лица включени в заетост по мерките за насърчаване на заетостта;
- Брой включени безработни лица в квалификационни курсове;
- Брой социални услуги, предоставяни в общността;
- Декари обработваеми земеделски площи;
- Декари поливни земеделски площи;
- Декари новозалесени площи в горското стопанство;.
- Декари трайни насаждения и билки;
- Брой животновъдни ферми;
- Брой детски площадки и спортни площадки.